

شوناسیک نیه بو ناشت بونه و مان

کۆمەلە چىرۇك

شوناسیک

نیه بو ناشت بونه و مان

سەلان شىخ بزىنى

كەركوك ٢٠٠٨

ناوى كتىب : شوناسىك نيه بۆ ناشت بوونهومان

نووسەر : سەلمان شیخ بزینى

دېزاینى بەرگ و ناوهەرۆك : مراد برهان

تىراژ : (٥٠٠) دانە

ئەركى چاپ : مەلبەندى ٣٠ دووبىز

چاپخانە : شەھيد ئازاد ھەورامى / كەركوك ٢٠٠٨

منه تباری برای هیژام کاک فهیسه ل همه وهندی نوسه رو پۆژنامه نووس
که بهم کتیبه وه ماندوو بووه به تیبینیه کانی دهوله مهندی کرد .

هر ووها سوپاسی ئە و بە رېزانەش دەکەم کە هانیان دام ئەم چىرۇكانە
روناكى بېيىن ، لە ناو ياندا کاک حمە سعید زەنگەنە .

پېشەگى

كەركوك و چىرۆك دووهىلى تەرىپىن بە كارەساتەكان و بەۋەپەيامانەى لەھەرەتى لاۋىدا لە بىركردنەوهەيەكى چڭولە دەبنە رىئمايى بەرەبەيانىك يەك لە دواى يەك .

بىئەوهى بىيىگە لە گەرەك و كۆلان و دارو بەردو تەيرۇ توالە بەولۇھ دركىان پى ناكات و سەربەرزانە دوا مال ئاوايى لە دواي ئىيان دىينىن و لە دېش وەك كورپە شارى دەبنە دەيان داستان و چەندىن ھەلۇھدايى بۇ مەرگ .... هەر بە شوناسە ، رۆژ بەرۆژ زياڭىز سرۇودى دەمى لولە تەنگەكان و قرمەقىمى پېلە حەيران و بەستەي زەماوهندى بەرلە بەرەنگار بونەوه دەكەن بەو پەيامەى لە پىنناویدا ئازادى بىگىنەوه ناو نىشتىمان و سەرۇھرى خۆيان بۇ رۇزىيىكى پېلە سەر بەخۇيى جىيى بەھىلەن .

ئەوهى چىرۇكىنوس كاك (سلامان شیخ بزینى) كۆى كەردىۋەتەوه لە كىتىبىيەكدا بە نىيۇي (شوناسىك نیه بۇ ئاشاتبۇونەھمان) دىيارە ناو نىشانى ئەم كىتىبە رەنگانەوهى ياخود بىرخىستنەوهى ھەموو ئەو سەر وەرييائەنە كە ئەمپۇيان دروست كەدووه . بۇيە دەستخوشى لە كاك (سلامان) دەكەم كە بە شىۋاپىنى تازە تر ئەو رۇزگارەو ئەمپۇ بەراورد دەكەت . حەزىش ناكام سىحرى ئەو پېگاۋ پېچانەى ھەموو دەقەكان باس بىكەم ، بەلام زۇر ناسكترو ستاتىكاتەرە ئەو خەيالانە لاي ھەر يەكىك لە ئىمە پەنگ و بۇن و

بوارو ئاراسته يەكى جياواز ترى هەبى لە يەكتىكى تر ، ئەوهش ئەوه دەگە يەنېت دەقە كان لە تەقلیديە و دورن و شىۋازيان بەنويىگە رى زياتر دەپسکىن . (ئەلىكس هيل) نوسەرىيکى پەش پىست دەللى ! ! هەموو دەقىك بەوزمان و نوسىنانە خۇيانە وە كە خاوهەنە كەى نوسىيونى ، هەلبەت خۆى راۋ بۆ چۈن و قىسىمە بى ، دەنا ئەو ھەموو تىراشى زۇرى كېتىپىك پىيۆيسىتى نەدەكردو تەنها لە پىي راگە ياندىنە وە خۆى دەيخۇينا يەوه و خەلگىش لىتى حالى دەبۇن . ! منىش لەگەل ئەو نوسەرەم ، بەبەلگە ئەو قىسىمە ئەفلاتون كەرىۋەتى .. كە دەللى : (جوان ھەر جوانە ... چونكە خۆى جوانە) ئەمە تەنها قىسىمە كە وەللى خۆيىندنە وە يەكى فەلسەفيانە لە پشتە وە ئەو قىسىمە دايىھ ، ئەويش ئەوه يە كەمن و تو بۇي دەگە پىي ئىن .

فەيسەل ھەممە وەندى

كەركوك ٢٠٠٨/٢/٢٨

فشارى خوين

لەگەل ترپەی پىيى مامۆستا دلّت داخورپاۋ تاس بىدىتىھو.

چونكە ھەميشە گۈئ قولاغ بويت بۆ بىستنى ھەوالىڭ، سەرەداوىك.

لەكاتى قسەكانى مامۆستا (ھىوا) رەنگت دەگۇرپاۋ گىانت دادەھىزرا، پىت
وابۇو ئىتر بەشى تو ھەوالى ناخوش و كارەسات بارە.

مامۆستا (ھىوا) لەكۆتايىي قسەكانى مژدەيەكى خوشى پىدا يت.

نەتدەزانى چۆن ئەم شەوه بگۇزەرىنىت، بەدرىئازىي شەو خەونەچووه
چاوت، قسەكانى مامۆستات چەندبارە دەكردەوە: "دۇزمۇن وەك مۆركانە
بەربونەتە جەستەي سەنەوبەرى ھەموو تاكىيىكى ئەم ولاتە، ئەم خەلکەيان بۆ
ئەوه لەم ئۆردوگايانە كۆكىدونەتەوه، تا بەئاسانى بتوانى رۆزانە
بەھەربىيانویەك بىت بەشىك لەپۇلەكانى دابېن و بەردەۋامى بەپرۆسەي لەناو
بردنى كورىدەن.

چەند پۇزىيەك دەبىت لەنمایشىكى درېنانەي شۇقىيىتىكەن بەبەرچاوى
خەلکەوه دايىان بەسەر دوو مالداو خانووه كانىيان لەگەل زەوى تەخت كردو
پىاوه كانىيان بىران و بىزىكران، ئەم قسانە لەكاتىيىكدا دەكەم ئەو مژدەيەشت
دەدەمى ئىتەمەينەتىيەكانمان بەكۆتاھاتن و لوانەيە سبەي مەرگى دۇزمۇن

بەچاوی خۆت ببینیت ، چەند رۆژه ئیمە لەچاوه روانی کاتەکانی راپەرینداین
ئەو خەلکە ئەوهنە پەرۆشى راپەرینن ئەوھ نیيە لەبرگى خۆیان بچەنە
دەرى ، سبەی ھاوکاتى شارى ھەولیر ئۆردوگاى ئیمەش دەستپىدەكت".

لەگەل گوتنه وەی قسەکانى مامۆستا جار ناجارييک را دەچەنیت و كورەزا
بچکۆلەكت بەسینگتەوە دەنوساند.

دەركەدن لەزىدى بابو باپيران، سوتان و بەتالان بىردى بەرى پەنجى دەيان
سالە، كوشتن و شويىن بىزركەدنى ئازيزانت..

وەكى ۋايروسىكى كوشىنە جەستەي شەكت كردىبىيت، ژەمىك نەبو
فرميسىكە كانت نەكەونە سەر خوانى بەردەستت، ترس بوبۇوھ مۇتەكەى
خەونە كانتو پۆزانە بەپوخسارە چرج و لۆچەكتەوە دەردەكتە، پشتت
لەزىر بارى كۆستىكى گەورەدا چەماوهتەوە زىاتر لەشىتكى لەجگەرت
لەشالاوى ئەنفالدا بەرچىنگى دوزمن كەوتن، ئەوهى لەپاش خىزانەكت
مايەوە كورەزا بچکۆلەكت بۇو، ئەو رۆژه لە نەخۆشخانەي شار
بەديارييەوە بويىت و ئىستا بۆتە تاكە ھاودەمى تەنيايت.

بەيانى لەگەل گۈزىگى خۆرا سەركەوتىتە سەرپلىكانەكت و گۈيت ھەلخست..

ئەم چاوهپوانیه لەناخەوە دەیھەزاندیت و قولپی گریانیک لەگەروتدا سەریدەکرد، لەشادیتا خونچە کالبۇھەكانى خەندەت دەپشکوتا، لەسۆماتدا ولاٽیکى خالى لەقىن و تەزى لەخۆشەویستىت دەبىنى.

لەبەر خۆتەوە لېكدانەوەت بۆ پاش راپەرین دەکردو پرسىيات لە خۆتەکەرد: (ئایا دەبىت زىندانەكان ھەموو بەدواى يەكدا دەرگاكانىان بشكىن و بەدىدارى ئازىزىنماش شادبىنەوە؟ دەبىت ئەم خەلکە ھەرىيەكەو بگەپىنەوە بۆ زىدى خۆيان؟ ئىمەش ببىنەوە بەخىزانە گەورەكەى جاران و بچىنەوە كەركوك لەجى ھەوارى خۆمان مالىكى خۆشتىلەجاران چىپكەين؟).

ئەم خۆ دواندەت ھەستى نەدەبردىت، وەك رۆژووان لەچاوهپوانى تۆپى بەربانگدا بىت.. چىكەكانت دەزمارد.

بەبىستى باڭگى راپەرین و دەرگەوتى خەلک لەمالەكانىان توش ھەلھەلەيەكى دورو درېزىت لىداو ھاتىتە خوارەوە، چىت لەدەست نەھات جگە لەوهى دەست بەھىتە دارېكۈومال بەمال لەدەرگاكان بەدەپىت و بەقوربانى يەكبەيەكى خەلکى راپەريوبىت.

راپەرین، تەواوبۇو، دوزمن بەسەرى شۆرەوە دەركرا.

ئەوەندەی نەبرد ولات بو بەگۆرەپانى مل ملانىيەكى ترسناك و كەس لايەكى
لى نەكردىيە وە، ئەو پرسىيارانە تۆش رۆزگار وەلامى نەدايىتە وەو هەموو
كەوتىنە بەر گەردەلولى شەپى ناوخۇو، قاتوقپى و برسىيەتى و چاوهپوانى بى
ھودەي گەرانە وە دەرنە كەوتىنی چارەنوسى ئازىزانت.

گرى دەرونىيەكانت بونە فشارى خويىن و جەستەي لاۋازى تۆش بەرگەي
نەگرت، تا لهئىوارەيەكى درەنگ وەختا كورەزاكەت لە سوچىكى ژورە
ساردو سېھكەت بۇ دواجار بە جىيەشت.

ھەلْدانەوەی گۆرى عەشقىيڭ

ئەم جارەيان بۇ ماوهىيەك لە بەرانبەر، ئاۋىنەكەى مایەوە، ورد ورد لە خۆى رادەما لە خۆى رازىنە بۇو، مىكىاجەكەى نۇر تۆخ كرد بۇو ئەم بە دەگەمن مىكىاجى دەكىد، وەك ئەوەي گۆپانىك لە سروشتى كەسىتى ئەم پۇويدا بىت خۆشى گومانى لە خۆى دەكىد، ھەنگاۋىتكى دەنا بۇ دەرەوە ھەنگاۋى دووھم دەگەرایەوە بەر ئاۋىنەكەى، دەيوىست مىكىاجەكەى كال بکاتەوە، ئەمەي چەند بارە كردىوە، خەرېكبوو مىشكى ماندوو دەبۇو، ناچار خۆى يەكلا كردىوە، جانتاكەى ھەلگرتۇو نامەكەى پېپوار كە تازە پىيى گەيشتىبوو... توند بە سىنگەوەنا و لە جىيگا تايىبەتىيەكەى دايىنایەوە، بەرەو ژورەكەى دايىكى چوو لەسەر دەرگاكە ھەلۋەستەيەكى كردو بزەيەكى خستە سەر لىيۇي و بۇ ماق كردى دايىكى خۆى ئامادەكىد، بەلام جىاواز لەگەل پۇزىنى تر دايىكى ئامىزى بۇ نەگرتەوە، داي بە باز چۆكى خۆيدا: "كچە شىرىنەكەم ئەوە بۇخوت لە رەنگ ھەلکىشاوه؟، نەكەى ماقم بکەيت من لەم كارەت پازى نىم". كچە بەسەر خۆى نەھىندا ماقچىكى دايىكى كردو گوتى: "ببورە دايىكە گىان بەخوا خۆشم بەمە رازى نىم، بەلام با ئەمپۇ وابىت درەنگە خەرېكە كاتم لىدەپرات، ليتى ناشارمەوە ئەم ئىوارەيە دەبىت رېپوار بېينم و رى و شوينى ئاھەنگى مارەپىنەكەمان تاوتوى بکەين بەسەلامەت دايىكە". لەمال دەرچۈو خۆى بە كۆلانەكەدا كردو بەرەو شەقامەكە ھەنگاۋى نا، شەمالش دەتگوت دەستى رېپوارە پرچە

زەردەكەی بەسەر شان و ملیدا پەخش دەکرد، لەشەقامەكە پەرىيەوە كۆلانىكى تر قوتىدا، پاش كەمىك لەو سەر كۆلانەكە دەركەوت بەرهە ۋۇرەكەش، لايادىيە بارەگاي رېڭخراوېكى ژنان و لە پرسگە وەك ئەندامىكى تازە خۆى ناساند، خانمى پرسگە دواى بەخىر ھىننان ۋۇرۇي خانمى جىڭرى نىشاندا، خانمى جىڭر لەسەر كورسييەكەي ھەلساۋ دەستى يەكتريان گوشى، خانم ژنيكى بەفيزبۇو پرچە رەشەكەي قووت كرد بۇو، چاوه گەورەكانى بەھىلىكى رەش بۇلای گوئىچكەي پاكىشاپۇو، مىكياجەكەي ئەوهندە تۆخ كەدبۇو رووخسارى شىۋاندېبۇو، خانمى جىڭر لەسەر كورسييەكەي نيو خول سوراپ بەبزەيەكى دەستكىرده و گوتى: "رېشىن خان بەخىربىيەت بۇ مالى دووهمى خۆت، هاتىن درەنگ بۇو بەلام دەتوانىت قەرەبۇى بکەيتەوە، لەم ماوە كەمەدا ناتوانىن كارو ئامانجى رېڭخراوەكەمان بۇ شىبىكەينەوە، ئەگەر بىرىت كەمىك لە ژيانى تايىەتى خۆتمان بۇ باس بکەيت خۆشحالىدەبىن. لەگەل قىسەكەي خانمى جىڭر خانمىكى تر هاتە ژۇرەوە لە بەرانبەر رېشىن دانىشت، جلىكى پۆشىبۇو پىددەچوو ھەر ئەو رۆزە مۆدىلەكەي گەيشتىتە شار، پرچەكەي لە بان سەرى كۆكىرىپۇو، خانمى جىڭر بە يەكى ناساندن: "رېشىن خان ئەندامى تازەي رېڭخراوەكەمان، ۋيان خان لە بەشى ھۆشىيارى". خانمى جىڭر قامەكەكانى تىكپەراندۇو ئانىشكەكانى لەسەر مىزەكە داناو روويىكىرده رېشىن: "بەرمۇو رېشىن خان... ئەوە تا گويمان لېگرتۈوى". رېشىن كەمىك شلەژا

كولمەكانى سورىھەلگەران خۆى خەرىك كرد، يەكەم جارى بۇو خۆى لەبەرددەم وا پرسىيارىك بىينىتەوە لەو كاتەى بەرانبەرەكانى نزىكىيان لە گەلەيدا نەبىت، رېزىن ھەميشە كراوه بۇو لەگەل دەررووبەری خۆيدا، خۆ پارىزى نەدەكەدەرەپاشقاوانە گوتى: "كچى گەورەي مالەوەم خۆشەويىستى خىزانەكەمانم دەرچووئى پەيمانگاي (....) م خۆشەويىستى دەستپىكى كارەكانمە، ولات و گەلى خۆم خۆشىدەۋىت، ھەرودە دەررووبەريشىم. سروشت بەھەشتى ناخمە و ھەميشە گۆرانى بۇ دەچىم، لەگەل ھەموو تارىك و ٻۈونىكىدا ھىوا لە ئامىز دەگىرم، لە وەرزەكاندا پايزى بىيىنارم خۆشىدەۋىت، لە رەنگەكان رەنگى كالىم بەدلە لە ژياندا سادەيىم پى خۆشە، بۇ دوا رۆزى ژيانم بېپارى خۆمدادوھ". لەم كاتەدا رېزىن ئەلقەكەى لە پەنجەى دەسورپاڭد، ھەردوو خانم سەرنجيان لەنچوان پەنجەكانى رېزىن دەگواستەوە، خانمى جىڭر سەرى لەقاندو ورتەى لىيۆنەھات، لەو لاشەوە خانمەكەى تر ھەلەيدايدەوە گوتى: "ئەمانھى تو گوتت شتى گشتى بۇون، ئەوانھى پەيوەندى بەخۆتەوە ھەيەو وەك گەنجىك خۆت لېيان بوارد، يان دركىيان پېناكەيت... وادىيارە ھەست بە گىرنگى ئەم قۇنانغەى ژيانات ناكەيت و دواتر لەدەستت دەچىت، ئىتىر دەبىتە خەونىك و ھەرگىز گەرانەوەي بۇنىيە، لەگەل ھەلکشانى تەمنىدا ئەلبۇومەكەت ھەلئەدەيتەوە ھىچ شانا زىيەكت بۇ ناگىرپىتەوە، لەوانەيە ئەوکات كىشەي دەرروونىت بۇ دروست بىكەت؟".

خانمی جیگر سه رنجی له نیوان ریژن و قیان ده گواسته و، ریژین توشی
جوریک له شلەزان هات، ره نگیکی هیناو بردو به فکراچوو... روویکرده قیان
:"ببوره خانم له قسە کانت نه گەیشت؟!".

قیان بە خۆه لکیشانه و گوتی: "دیاره مە بە ستم روونه ئە وەتە ره نگیکی
زیندووت بۆ میکیاجە کەت بە کار نە هیناوه، پان تولە کەت لەھین پیاوان
دە چیت، کراسە شۆرە کەت سمتە خرە کەتی داپوشیو، مەمکە کانت وەھانە
بە ستۇوە تا رەونە قىلک بە جوانىيە کەت بىات، ئە وەش بىانە ئەمانە ھەمووی
چەکى دەستى تۆى گەنجن! لە سەرەتاي تەمەنتدا خۆت خستۇتە ناو بە رىر
سيارىيە کى ئاللۇزە و ھەويش بە ھاوسەربۇونە، لەوانە يە يەكم داوى كورپان
بۇوبىت لىئى نە بۇوبىتىيە وە!، ئە ماش كەم ئە زمۇونى خۆت دە گەيەنیت،
ئە وەشت نە زانیوھ کە كورپان بە زمانىك دەستەمۇت دە کەن تا خۆيان تىر
دە کەن و شىلەی گەنجىتىت دەمژن، دواتر بە زمانىكى تر لە گەلتىدا دە دوين،
ئە وسا تۆش كاڭ دە بىتە وە ناتوانىت ئە سېپى خۆت لەم مەيدانەدا
تا وىدەيت".

ریژین سەرى بە ردابۇوھ كۆشى و گوئى شل كردىبوو، ھەستى دە كرد
قسە کانى قیان دزە دە کەنە مېشكىيە و جىڭىر دە بن و لە ھەولى سپىنە وەى
بىرۇ راكانى خۆين. لە گەل بىدەنگ بۇونى قیان، ریژین كەوتە سەر بالى
خەيال و لە سۆمايدا كارو بە رىنامەي رۆزانى پېشۈوتىرى وەك يادگارى دەھاتە
بە رچا وو ئاسەوارە كەي بە سەر دە كردى وە، لە حەزمەتان دەستى بە

سەرەيەوەگرت، ھەولىدا ئەمە بشارىتەوە، بەگرانەوە سەرى بەرزىرىدەوە گوتى: "بمبۇن كەمىك سەرم ئازارى ھەيە". بەلام ئەوان ھەستيان بە جۆرىك نا ئارامى رىشىن كرد، خانمى جىڭر لەسەر كورسييەكەي ھەلساولە رىشىن نزىك بۇوهو پىّى گوت: "ئەوە راي تايىھەتى ۋىيان خۆيەتى ئىمە لىّى بەر پېرسىار نىن، توش دەتوانىت پاي خۆت ھەبىت".

رىشىن سەريكى بۇ لهقاندو تەماشاي كاتژمۇرەكەي دەستى كردو واي نىشاندا دەرەنگىتى، داواى ئىزنى لە خانمى جىڭرو ۋىيان كردو ئەوانى جى ھىشت، نەگەيشتبووه سەر دەرگا ۋىيان بانگى لىكىد: "رىشىن خان با قورىانىت زۆر بىت!".

لەگەل جىھېشتنى بارەگا، زەنگى مۇبايلەكەي لىيىدا... كردىوە تەزووېك بە گىانىدا هات دلەكتەي پىكەوت، ماوهەيەكى ويست تا ھاتەوە سەر خۆى و لامىدایەوە: "چىتە رېبۈار ئەم خۆتەنگاوكىرىدەي بۆچىيە ئەوهتا بەپىوھم". رىشىن ئارەقە لە گۇنای دەچۇپا قىسەكانى ۋىيان ئىشى خۆى كىلبۇو، تەواو لە دونىيائى خۆى نامۇ بۇو، وەك ئەوهى ھەستەكانى كۆپى كرابىن.. نەك رىشىنى دوو كاتژمۇر بەرلە ئىستا، تەواو گۈرانى بەسەردا ھاتبۇو، بەلام لەگەل ئەم بارە نوېيەي پانەھاتبۇو بۆيە لە روخسarıيدا جۆرىك نا ئارامى دەخويىندرايەوە. ھەر چەندە جىڭە ژۇوانى رېبۈار دوور بۇو بەلام بۇ ئەوهى خۆى ئامادە بىكەت تا لەگەل رېبۈار سووک و ئاسان لىّى دەرچىت، بە پىيادە شەقامەكەي دايە بەررووكەوتە خۆ دواندن: "با قورىانىت زۆر بىت...".

ریبواری هەزار یەکەم قوربانیم دەبیت، وايە ئیتر راستیان گوتوروه (دنیا پیچی میزه ریکە) بەم ھەپەتى گەنجیمه بۆ خۆم بخەمە ناو خەمی مال و حالەوە؟، ھەر وايە جوانی خۆمە بى مەزە دەخوریم، دەنا ریبوارو دەیانی وەك ریبوار بۆ ئەوهندە گیرۆدەم دەبن، چ زۆرە کچ زۆرە... نا دەبیت ساويلکە یەکیان کە وتبیتە بەردەست (ھەست بە گرنگى ئەم قۆناغەی تەمەنت ناكەيت) وايە دەبیت لە دەستى نەدەم!، ئەسپى خۆم لەم مەیدانەدا تاودەم... چۆن ئەسپیک ملبەرزى كلک لەسەرشان ھەميشە لە چوار نالە بەرات و كوران لە نىيۇ گەردوو توزىدا پەل بکوتۇن، سووچى خۆيانە با نەيەنە مەيدانم" !.

لە ماوهەيە بەرپیوه بۇو چەند جاریک زەنگى ریبوار لېيدا بەلام ریژین مۇبايلەكەی دادەخت و وەلامى نادايەوە، لەگەل گەيشتنى ریژین، ریبوار بەرهو پىرى ھات، بەسەر سامى لە روحسارى ریژین راما، بەشىۋەيەكى دەبىينى كە بىرپاى نەدەكرد، ئەو خەندەيە ھەميشە لەسەر لېوەكانى دەردەكەوت و دىدارەكانى دەپازاندەوە، ئەو ماقانە دەبۇنە مەزە ئىیوارە ژوانەكان ئەم ئىیوارەيە دىيار نەبۇون!، ریبوار خۆى لى نزىكتى كردهوە: چىتە رېژین دىم تەقى بۆ دەبیت شتىك پۇویدا بىت من پىسى نەزانى " ریژین سەرى بەردايەوە و گوتى: " كىشەئ تايىەتى خۆمە ... ھەندىك ھەلەئ گەورەم كردووھ بۆ چۈونە ناو ئەم قۆناغەئ ژيانم، ھەروەھا لەگەل تۈوشدا بېپىارى بە پەلەم داوه، بۆيە داواي بەخشىنت لىدەكەم". ئەلەكەي

له پهنجهی کردهوه و له برددهم ریبوار داینا، ریبوار زهرد هلهگهرا تکای لیکرد: "نا ریژین ئەم بپیارهی ئىمە زادهی عەشقىکى پاکە، ۱۴ مانگە قوربانى به حەزەكانمان ئەدەين.... ۱۴ مانگە شەونخونى ئەكەين به دیار ئەم عەشقەوه ۱۴ مانگە ناخى يەكتە دەخوینىنەوه، دوا بپیاریش له دەستى خۆتدا بۇوه، ئاھر ۱۴ مانگ بپیارى به پەلە نیيە ریژین خان". ریژین ھەلسا بپوات ریبوار قۆلی گرتۇ داینایوه پېيى گوت: "نا ریژین خان.. تا بە دەستى خۆت ئەم عەشقە نەنیزىت نابىت برقىت". ریبوار چالىتكى پى كردو ئەلەتكەى پى كرده ناوى و پىشى باندا، خۆشى دووبەردى هيئا لە شىۋەسى كىل نىشانەى كرد بە ریژىنى گوت: "ھر كاتىك پەشىمان بۇويتەوه وەرە ئەم گۈرە ھەلەدەوه و ئەلەتكەت بخەرەوه پەنجەت، منىش بە ھەمان سۆزى عەشقەوه لە ئامىزت دەگرمەوه، بە ھىوابى ئەو رۆزە بە خوام سپاردىت". ریژین گريان ئەوكى گرتىبوو، فرمىسىكى شەرمەزارى لە چاوه كانى قەتىسمان، ورتەي لىيۆه نەھات، ریبوارى جى ھىشتۇو جىگە ژۇوان بۇوه يادگارىيەكى تال.

پىنج مانگ بەسەر ئەو بەروارەدا تىپەپى... خۆشەويسىتى ریبوار لە دلى ریژین دا ھەر زىندۇو مايەوه، ھەستىدە كرد بى ریبوار ژيان لاي ئەم ھىچ واتايەكى نابىت، رۆز بە رۆز گپى ئەم عەشقەى بە جۆشتە دەبىت، ھەر چەندى دەكىد نەيدەتوانى خۆى بخەلەتىنى تاواى ليھات بەرگەى نەگرت، بپیارىدا سبەي سۆراغى ریبوار بکات، بەبىرى ھاتەوه پېيش ھەرشتىك

دەبىت راسپاردهكى رىپوار جىبەجى بکات. ! كەوتە ناو گىزلى
 خەياللەوە، پىش بىنېيەكان بە لېشاو بە مىشكىدا گوزەريان دەكرد، تال،
 شىرىن، مەرگ، زيان، ئەمانە ھەموويان گىريمانەبوون، ئەنجام لەگەلېك لە
 مانە رووبەرۇ دەبىتەوە، رىزىن مۆبايلەكى كردەوە و زەنگى بۇ كچىكى
 ھاۋپىيلىيەداو داواي ھاوكارىي لېكىد، ئەو شەۋە خەونچۇووه چاوى،
 نەيدەزانى چۆن خۆى بۇ سېبەي ئامادە بکات لەبەر خۆيەوە دەيگۈت و
 دەيگۈتەوە: "ئەوهى بەرانبەرى كىرم بەگران لەسەرم دەوەستىت! چۆن
 بىتوانم قەرەبۇوى بىكەمەوە، چۆن بىتوانم خۆم لە بەرانبەر پرسىيارەكانى
 رابگرم؟ ئەى ئەگەر ژنى ھىنناو بۇ چى؟ يان بۇ تۆلە سەندنەوە دەستى بە
 روومانا من چىبىكەم؟ ھەموو شت دەبىت بە تايىبەت مەرقۇ بۇ تۆلە سەندنەوە
 سەرى پىيوە نىيە، لەوانەيە خۆى بۇ ئەمە ئامادە كەدبىت، دەنا لەم ماوە
 زۆرەدا بۇ زەنگىكى بۇ نەكىدمۇ ئازامىن مەرقۇ بۇ ئەندە چىز لە تۆلە
 سەندنەوە وەردەگرىت، ئەمېستا من ھەلە بۇوم تاوانم كرد دە رىپوار تۆ
 بىمەخشە". تا سېبەينى لەسەر جىڭاكەي تلىدا و بە دەم ئەم پرسىيارانەوە
 ئازارى نۆشى، سېبەي لەگەل كچە ھاۋپىكەي بە رىكەوتىن بۇ ھەلداڭەوە
 گورى عەشقەكەي، ئەوهى لە دلى دابۇو بۇ ھاۋپىكەي ھەلپىشت و خۆى
 دەستەو داۋىن كرد تا دلسىزنان ھاوكارى بکات، ھاۋپىكەشى بەلېنى پىدا.
 سەرەتاي وەرزى بەھار بۇو، گلۇپە رەنگاورەنگە كان بۇ رازاندەوەي شار بە
 درېڭىزى شەقامەكان ھەلۋاسىرا بۇون، لەگەل خۆنواندى باخچە كاندا

سیمایەکی قەشەنگیان بە شار بەخشىبىوو، بۇنى نىرگۈز شەقام و كۆلانى پەكىد بۇو، بە هەر شوينىكى شاردا گوزەرت بىكىدايە دەتبىينى قامكەنيرگۈز ئەم دەست و ئەو دەست دەكەت و دەبىتە دىيارى بۆ خشەويستان. رىزىن و ھاورييکە گەيشتنە قەراغى شار، سەر سام بۇون بە ئاپۇرەھى خەلک و كاروانى ئۆتۈمبىلەكان، دىمەننېكى يەكجار جوان بۇون كاتىك لە شار دەردەچۈون بەو دەشت و دەم چۆمانە بلاؤدە بۇونەوه و بەسەر ئەو بەرزىيانەو تەپۋلەكە شاخانە دەكەوتىن، رىزىن دەستى راستى لەزىز بالى چەپى نابۇو كوتەى دلى لە زىادبۇون بۇو، ھاورييکەشى دەستى گىرتبوو، بەو بەرزىايىدە هەلزنان كەدەكەوتە لاي چەپى جادەكە بە كۆمەلە دارىكى بەرز داپۇشراپىوو، گەيشتنە زىر دارەكان و رىزىن چاوى گىپا نەيدۇزىيەوه، زستانى راپردوو بارانىكى نۇر بارىبىوو رووى زەھىيەكە گورپىبۇو گىاو گولش ئەو ناوهى داپۇشىبىوو، رىزىن دانىشت و چەند مەترىكى زەھىيەكە بۇ ھاورييکە نىشانە كرد، بە وردى گەپان پاش ماندوو بونىكى نۇر لەزىر گولە حاجىلەكاندا يەك لەو بەردانە دەركەوت كە رىزىن ناسىيەوه بە دەستى رىبۇار چەقىىندرابۇو، پاش ھەلکەندن ئەلەقە كەيان تىيا دۆزىيەوه، رىزىن شاگەشكە بۇو، چەند جارىك ماجى كردوو بە سىنگىۋە نووساند و كىرىيەوه پەنجەى، لەگەل ھاورييکە باوهشىيان بە يەكداكىد، ھاورييکە بەرپىزىنى گوت: "ئەوهى لە بارەي خۆتەوه پىتىگۇتم پرسىيار گەلىكى لا دروست كىدم! نازانم بۇ دەبىت ئىمەى رەگەزى مى ئەوندە لە بەرانبەر رەگەزى

نیردا جیاوازیبیه جهسته کانمان زهق بکهینه و هبوق دروژانی حه زه کانیان و
ببینه هۆی ئازاری ئەوان ، له کاتیکدابییدەنگین له به رانبه ر نمايش کردنی
جهسته مان که شەوانه له کەناله سیکسیبیه کان نیشان ئەدریت و له سەر
سیدیبیه کان دەفرۆشیریت، کوربان تادرەنگانی شەو بە دیاریبیه وە دەتاسین و
ناچار دەبن پەنا بۆ کەرسەتە بىٰ ھۆشكەرە کان بەرن تا له فشارى
حه زه کانیان کەم کەنه وە، لەشو لارى ژنان ئەمېق بە ناشرینترین شیوه
نیشان ئەدریت و پیکلامى پىنده کریت بۆ سوودى بازرگانى و گیرفان
پرکردن". ریشین قسەکەی پىٰ بىٰ و گوتى: "ئەم باسە با ھەلگرین بۆ
کاتیکى تر، من ھەر بە لاشە لای تۆم مشورىكەم بخۆ خەریکە لەرزم لىدىت".
ریشین مۆبایلە کەی بۆ راگرت: "ھانى ئەم پەيوەندىيەم بۆ وەرگرە و ریابە
ۋەمارە ریبوارە ! ". ھاوريکە لىيى وەرگرت و پىٰ گوت: "نا ریشین من
ناتوانم لە بىرى توقسان بکەم، دەترسم ریبوار بە شۆخى بىزانىت، چونكە
بىگومانم دەنگى تودەناسىت، باشتە من پەيوەندىيە كەت بۆ وەردەگرم و
خۆت قسە لە گەلدا بکە". ھاوريکە كەوتە پەيوەندىيى كەردن، پاش كەمیك
ولامى درايە وە: " بىبۇرە خاتم ئە و كەسە ناوەت ھىننا ناياناسم لەوانە يە
پىشىووتر ئەم سىم كارتە ھين ئە و ریبوار ناوه بوبىت، ٤٥ رۆز دەبىت من لە
ھەردى ناۋىيکەم كېپىو: ". ھاوريکە رەنگىكى ھىنناو بىردىنىڭا يە كى ریشىنى
كرد، ریشین لىيى ھاتە پىشە وە ويسىتى شتىك بلىت بە لام ھاوريکە مادە
نەداوپىيى گوت: " بۆ ئاوا خۆت تىيىكا وە؟ ریبوار سىمكارتە كەي بە كەسىكى

تر فرۇشتۇوھەر ئەندە... نۇرمالىان ھەيە ژمارەكەيان لاتبىت؟ رېزىن مۇبايلەكەى وەرگىتەوھە ژمارەكەى دەرھىنداو دايەوھە دەستى، ھاۋپىكەى ژمارەكەى لىداو پرسى: "ماڭى مامۆستا قاسم باوکى رېبوارە؟ جا تاكىيە دەمەۋىت لەگەل رېبوار قىسەبکەم". ھاۋپىكەى بە پەلەوھەندە لەسەر لىيەوھە مۇبايلەكەى دايەوھە رېزىن: "ھانى بىگرە خۇت قىسى لەگەلدا بىك، چىتە بۇ وا دەلەرزىت؟ دەيى وابزانە ھېچ رووينەداوە، بە رېبوار بلى با بىت بۇ ئىرە وادەكەم ھەموو شتىك بەدلى تو تەواوبىت". رېزىن ماوهىيەك لە پەيوەندىي مایەوھە پىيى وابوو بەدۇرى رېبواردا چۈنە و ھاكە رېبوار دېتە سەرتەلەفون ئەوجا چى پۇو دەدات، تىپەي دلى بە ئاشكرا دەبىسترا لە دلى خۆيدا يەك رىستەي ئامادەكرىبو، ئەگەر رېبوار سەرزەنىشتى بىكت پىيى دەلىت: "من ھەلە بۇوم... تاوانم كرد دە تو بىمبەخشە!". ھاۋپىكەشى لە تەنىشتىيە پەيتاپەيتا ھانى ئەدا: "كچى لەسەرخۇتبە درېزى دادرى لەگەلدا نەكەى، بانگى بىكە بىتەئىرە خۇم دەزانم چىت بۆدەكەم، راشكاوانە پىيى بلى: من رېزىنيم.. پەشىمانم و لەسەر گفتى خۇت وام لەجى ژۇوانى جاران ئەلقەكەتم خستۇتەوھە پەنجەم، دە تۆش وەرە لە ئامىزم بىگرەو فرمىسىكى پەشىمانىم بىسپە، دەيى.. چىتە داوهشىي، چۆكت بۇ دەلەرزىت؟". رېزىن بىزەيەكى كالى خستە سەرلىيى و سەرى بۇ لەقاند، دەنگى ھەمان ژىن بۇو: "فەرمۇو تو كىيى". رېزىن راچەننى: "بىبورە خانم دەمەۋىت لەگەل رېبوار خۆيدا قىسەبکەم". ژىن بە دەنگىك نىيەن گريان بۇو پرسى: "بە قوربانى

زارت بم تو کیی وا به درهنگووه سۆراغى رېبوار دەكەيت؟ رېبوار دوو مانگ
بەر لەئىستا لەرىگای سەفر بۆ ھەندەران، لەگەل دوو ھاپىي كەوتىن ئاوى
ئىجەوە و تىاچوون". رېزىن شل داھەزاۋ دەم و روو كەوتە سەر زەۋى،
ھاۋىكەى چەمايەوە لەباوهشىكرد.

پوتبونەوە لە بەرئاوینەی ویژدانا

ئەم تەپۆلکە خۆلانەی بەردەممان ، شوینەوارى گوندیکە، مالکانى لە نیوان دارە بەرزەكانوھ ، لەگەن خۆرا سەرتاتکىيانبوو، ئەو كۆتلە سوتاوانەی بنارەكەش رەوهەزىكى چپ و پېر بۇ ، جىيگە فەرىنى مەلى خەيال و چرىكى عەشق بۇ .. بۇ زيان .

(١٦) سال بەر لە ئىستا، لەسەر ئەم كەپكە شاخە دانىشتىبوم، رانەكەم بۆ رەوهەزەكە ھەلّدابۇوە، وەرزەبە ھارىكى تەپقۇ، كات زەردەپەپو گولەگەنمەكان، بەشەمالى ئىوارە كەرويىشكەياندەكرد. منىش سۆزم ھەلسابو، بەنەزمى ئىوارەكانىت فومبە شەمىشالەكەمداكىردى، دەم ويسىت وەك مامە (قالە) ئەو كەندو لەندە لە خرۇشى روحىم پېرىكەم و بەسەر يالەكاندا رەتبيت و بەكۆلانەكانى ئاوايىدا شۇرىيەتەوە بۆ دەم زىيى بچۈك... تالەۋى ئىكەن بەچرىكىكە پۇرۇ كەنارىيەكاندەبىت ئەوسا عەشقەكەم، بەسەربانى خانودەكەويىت و بەجلى ئالۇ و الاؤ، خۆليلەبەردىدەم نمايشىدەكات و بەدەم و دەست رازو نيازم لەگەلّدادەكەت .

وەللى ئەو ئىوارەيە، لەسەربان نەمبىينى و دلەخورپەم پىيکەوت، بەسەدو يەك پرسىيارەوە گەرامەوە مالەوە. ژەمى ئىوارەم نەخوارد، جىڭاكەم راكىشايە بەرپەنجەرەكەو پەردهكەيم لاداو، لەسەرجىيەكەم راكشام و گۆيىم بۆ چېرى دەرەوە ھەلخىست، من كەخو لە چاوانم تۆرابون، خەيال دەيھىيىنام و دەيبرىدم، چاوم بېرىبۈوه بن مىچى ژورەكەو لە بەرخۆمەوە دەمگوت: " دەلىن

میوانیان هاتووه، ئاخۆچ میوانیکبیت؟ ئەم ئیواره یه کۆلان تاریک و ئاوایی بیسروه، چ میوانیکی نابله ده، روی لەم گوندە کردوه، ! ئەم شەو له‌گەل‌ ھەلھاتنى مانگدا، عاشقان ناتوانن لە ماللە کانیان دەرکەون، ئەم شەو خەلۆھەتى عەشقەو دوا بېيارى پرۆسە كەيە، ئەوه چ میوانیکبو بیناقاقاى گرتىن..؟ دەلین میوان خۆشە ويستەو خىر بەپىيە وەيەتى..! ئەی ئەوهنىھە ناسەكان تەنگە و رەوتە كان خەرىكە رادە وەستن؟". له‌گەل قسە كانمدا، يەكىيەكەي دوگمەي كراسە كەم دەكىدەوە و بە قولى هەناسەم دەدا، گومان لە هاتنى ئەو میوانانە ئازارى دەدام، ترس لەو میواندارىيە شېرزەي کرد بوم، ئاي چەندە دەلم تەنگبو .. ئەوشەوە لام ببۇ بە سالىك، دەتكوت زەوي لە سورپانى خۆى وەستاوه .

شەو راکشا ببۇو، بۇلای بەيانى و كەلەشىرە كان كەوتۈنە قولە قول، منى پرۇزەلىيپراو .. بە دەم خەياللە و چاوم چۈوه خەو، لە خەوما دەستىيکى كچانەي سپى ناسك، نامەيەكى لەپەنجەرە كەوە خستە ژورە وە، منىش بەپەلە ھەلەم پەچرپى و كەوتە خويىندە وەي : (شەو باش شوانە گىيان، تاكا يە گۈيم بۆشلەكە و له‌گەل و شەكانمدا بە سەلىقە بە، چونكە دوا پەيامى منە بۆ تۇو ! .

بىمە خشە شوانە گىيان كەنە كرا ئەم ئیواره یه، بۆتكە و مە سەربىان و بە زەردە خەنە يە كشېت دلت خۆشىكەم، دواتر ئەمە دەزانىت !!). سەرم خوار كرده و بۆ دىيىوی دەرەوە تاكچە بېيىنم، كەپىموابو لە تەنيشت

پەنجەرەكە، پېشىتى بەديوارەكە وەداوه چاودەپوانى ھەلۆھىستى منە،
پەرۋىشىم بۇ دوادىيەكەنەي نامەكە، بەردەوامبوم لەخويىندىنەوەسى: (گوپىگەرە
شوانە گىان .. ئىمە لەگەمەيەكى مەندالىيمانەوە دەستمان پىكىردو لە
ھەرزەكارىدا خەونەكانمان لەسەرى ھەلچنى .. ھەنوكەش گەورە بويىن و
خەرىكىبوو دوابىپيارى خۆمان بىدەين ! ئەوان .. شەپيان لەدەشمەن راگەيىاند،
ئا .. ئەوان .. ! ھەر ئەوەندەشىنا... ! دىيارە ئىمە شەپەكە نابەينەوە شوانە
گىان، چونكە عاشقان كەم و ئەوان سوپاپەكىن بىئەزىزى، ئەوان لەسەنگەرى
شەرەفدان و ئىمەش بىبابانىك بۇ سەنگەساركىرىنما، ئەوان بەھىزى بازو
ئىمەش لەسەرقەدەر، جابۇئەوەى عەشق خۆپىبەدەستەوەندەت، بۇ ئەوەى
چىتەر نەتوانى، بىشەرمانە گەرەو لەسەر بىرىنەوە بىكەن و مىوانى چاوجىنۆك
بانگك ھىشتى سەرخوانى تالانى عەشق بىكەن .. ئەمشەو بىپيارى خۆمدا!
ئاشكرايە... تەنهاكچان ئاماڭى ئەم جەنگە نابەرانبەرەن، ھەرئەوانش
بىلانسى عەشق رادەكىن، بىبورە شوانەگىان كەئەمەدەلىم، من بىرم لە
ھەلاتنىش نەكىرىۋە، چونكە ئەوەندەى بىپىكەين، ئەم كەلتۈرە لەگەلمان
درىژدەبىتەوە. من ئەمشەو بىرم كەردىتەوە مۆلەتم لەدەلم وەرگرتۇو،
دەلخۆشىپە شوانەگىان، چونكە عەشق خۆپىبە دەستەوەندە، تووش لەخەو
ھەللىسەو فوبەشمەشەكەتداپكە، وەك زمان حالى ئەم عەشقە جارى
سەركەوتىن بىدە، ئەمېستاكە ئەوان سەپيان شۆرە و مىوانە ناقۇللاكائىان،
بەدەستى خالى دەنيرەوە، چۆن دەتوانى بە تالانىم بەرن شوانەگىان.. من

که مالم بوجیهانیکیتر گواستوتەوە، جیهانیکی سەرتاپا شىن، دەوروبەر
ھەرشىن دەچىتەوە.. گیاندارە کانىش تىكەلەيەكى لەشىن، تەنانەت
رووه كەكانىش . ئاي چەندەنەرمە پەوتى زيان لىرە شوانە گیان .
ئەمیستاكە روتوقوت وەك كاتى كورپەلەيم لەلانكدا، ھىدى ھىدى
شەپۆلەكان رامدەزىن، لىرە.. گوندو رانەمەپو گىرى بەرنۇ رەۋەزى پېر لە
دارو دەوهەن نابىنرىت شوانە گیان، ئەوهى ھەيە مەلەكىدەن بەپىچەوانەى
شەپۆلەكان، ئەمەيە ياساى زيان لىرە ! . ئەمیستاكە ھاواھلى ماسىيە كانم،
بەلام مەلەكىدەن وەك ئەوان نازانم شوانە گیان، تادىت جەستەم گرانتى
دەبىت و بۇقولاىي شۆپەبەمەوە، ماسىيە كانىش لە تەمەلىم وەپستۈن و لىم
دوردەكەونەوە، ھەربۆيە ھەنسىكە كانم خىراتر دەبىت و پىلاؤھە كانم گرانتى،
لەگەل ئەمەشارقۇر خۆشحالىم شوانە گیان، دەبىت لە توش پەنگ بە Batesەوە،
بۆئەمەش دوادىيارىم لەزىر بەردەسپىيەكەي بەرمالتان بۆت جى ھىشتۇرۇ ! .
مال ئاوا... سپىيدەيەكى جوانتر بۆتو). نەمزانى چۈن لەجىدا پۇيىشتىم بۆ
حەوشە، لە ئامىزى دايىكم ھوشياربومەوە توندگرتىبومى.. دەيگوت: "بانگى
كىدەكەي كورم؟ ئەوه مۇتەكەبۇو، ناوى خوابىتە، ئايەت بخوينە،
فرىشتەكان دىنە يارمەتىت". بۆخۆشى دەيخويند. ئارەقى پوخسارىم
سپىيەوە، دەمويىست بەسەرھەلچونى ناخىدارالبىم، ھىشتاپىم لەزەوى توند
كردىبوو، نەمدەزانى باوهە بە كاميان بىكەم، مۇتەكە، يان فريشتەكان؟ ئەو
فيشتانە قاسدى عەشقەپاكيزە كانن ھەميشە لە نىوان دلەكاندا.. رازەكان

دەھىئىن و دەبەن. لە دەنگى ئىمە ژنەى جىرانمان، لە سەردىوارەكەى نىۋانمان سەرى كىشا و گوتى: "ئىوهش .. بىنىتان..؟". لەگەل قىسەكەيدا راچەنیم و گوتىم: كى..؟ گوتى: "كچى .. مام (...!). خۆملەدەستى دايىم راپسكان، لە دىوارەكە نزىكىبومەوە، ھەستىمەكىد دەنگم دەنوسا، كەمىك لە پوخسارى ژنەم پوانى، لە بەر سېيىدەي بەيان دەتگوت تەمىلىنى يىشتىو، ھەردو دەستم خىستە سەردىوارەكە و بەچپە پىمگوت: ئەو چىلىيەتىو، كەمىك كشاورە ويسىتى پەشيمان بىتەوە لە گوتەكەى، دەستىكى بۆلای سەرى ھەلبىرى و گوتى: "بلىم چى.. لەوانەيە تارمايى بو بىت! يان ئەوبىوو، بەم تارىكۈرونە بۆ دەمىزى دەچوو، شىستانە ھەرغارى دەدا، چۈزانم.. ئەوداماوه لەوانەيە..!". پىپەدەم ھاوارم كرد بەسەريدا: لەوانەيە چى..؟ خىرا كە راستىم پىيىلى. ژنە قىسەكەى لە دەمى گەخواردۇ گوتى: "لەوانەيە.. خۆى خنكانىدىت". بەر چاوم تارىكىداها، خۆمبەدەرگائى حەوشەدا كىشا، پىپەپى بۆ دەمىزى پامكرد.

دواتى من دايىم بە دەم ژنەى جىرانماندا دەچىت و لەھەرای ئەوان ئاوايى بە ئاكادىن.

بەناو پەزە ھەنجىرە كاندا، بۆسەرگولەلىمەكە رامكىد، سو خە و كراسەكەى لە دەم گۆلەلىمەكە كەوتىون، جىپپىلىمەكە دىياربۇن، ژىركەس و تراكسىتەكەشى لەلىوار زىبۇن. من لەرىۋە خۆم روتىرىدىقۇو، بەشويىن ئەودا خۆم ھەلدايەزىوه، سەراوسەر بۆ قولايى شۇرپۇمەوە، لە ژىر

ئاوه که چاوم کرده و، جهسته روتیم بینی، به ته ک رهگه داریکه و گرموله بوروه، پرچه دریزه که راست بؤته و سه ما مه رگ ده گیریت، لهدلی خۆمدا نزام کرد: خودایه هەلیکیتى پیبدەيت بۆزیان. خودایه هیزم بدەيتى بوده ریاز کردنی. باوه شم پیدا کردو سوک بە دەستمە وەھات، هاوردەمە دەرە وە، لە سەرئە ژنۇكىنە دەمۇرۇ دریزم کرد، سەریم شۆرکرده و ئاوه کى زۆر لە دەمی هاتە وە، جهسته يە کى بیجوله و داهیزراو.. بەلام ھیشتاگەرم، لە سەرلیمە کە دریزم کرد، بەھەر دو دەستم زکیم دەگوشى و هەناسەم پیئەدا، بەگە روی پر لە گریانە وە بانگم دەکردو هەناسەم پیئەدا، نزامدەکردو فرمیسکە کانم لە سەر سینگى غلۇر دە بونە وە. هەستم بە جولە يە کیکردو فوم بە دەمیدا کرد، كۆخى و پیلۇھ کانى جولاند، منیش خىرا زېرکراسە کە يە لیوهى ئالاندو لە باوه شم کرد، لە سەرلیمە کە دانیشتم و لە خەلکى ئاوايم دە بوانى.

پیدە چو کەس لە ئاوايى نە مابىت، بە لیوار گولە لیمە کە دا، هەلیاندە كوتا بولامان، لە دلی خۆمدا گوتى: توبلىي بۆ بەردباران كردىمان هاتىن؟ ئەگەر سزاى ياخىبونمان بە سەردا جىبە جى بکەن، ئىمە دەسته پاچە چىمان پیدە كرىت؟!.. تا نزىكتە دە بونە وە، ترس تەنگى پىتە لىدە چىنیم، گويم لىبۇو كچە گوتى: "بۆ واتکرد!". ولامىم نە دايە وە، توندى تر بە خۆمە وەم گوشى، دەمويىست تاگىيان لە جەستە مادا مابىت، نەھلیم ئازارى پىبگات. دايىم لە پىشى پىشە وە غارى دە دا، بە نزىك بونە وە يان، هە زەمونى ترس ناخى دە تەنیم، بیجوله لە پە يکەردە چوين، دايىم بەگە يىشتى، چارو كە کە

لېمانەوەلولدا و كەوتەنزا و ئايەت خۆيندن. باوکى كچە لەدور راوهستاو
تهنىشتى لېمان كرد، پشتىنەكەي كرده و چاوي سرپىيەوە، دواتر رويلە
ئىمە كەدوگوتى: "بەھەلەيانابىدم.. من چىم لە شوکىنى توپىدەبىپىت كچە
كەم؟ وامزانى بەم كارەم خۆشبەختت دەكەم، سوپاس بۆخودا ماۋىت".
دەستى بۆ خەلکەكە درىڭىزكەدوگوتى: "بائەم خەلکە شاھىدىن، ئەوا
رىيەپىدىاي بېپيار لەدەستى خۆتدابىت، بەزىرو مال قەرەبۈي ئەم ئازارانەت
دەكەمەوە، توش گەردىن ئازادبىكە". دايىم چووهپاينى باوکى كچە و بۇماچ
كردىن خۆلى بەرپىي نوشتاىيەوە. كچەش.. بەچاوهماندۇوەكانى ئاماژەى
بۆكىردىم كەعەشق سەركەوت ..!

ئەرى ئىيۇھ تىكە يىشتن؟

لەگەل خۆركەوتىدا گەيىشته فەرمانگەكەو چوووه بەرپەنچەرەكە، ئاھىكى وەبەرداھاتەوە، ھەردوو دەستى بەشىشى پەنچەرەكەو گەرتۇو ئاپىدايەوە، كەس دىارنەبۇو، بىزەيەك كەوتە سەرلىيۇھ قەتماغ گەرتۇوەكەى لەبەرخۇيەوە گۇتى: "ئەمەش دەرئەنجامى زۇو دەركەوتىم بۇو لەمال، ئەمپۇ يەكەم كەس دەبم".

بەدەركەوتىنى كارمەندەكە بۇ ژۇورەكەى، ئەم فايىلەكەى بەدەستەوە گەرتۇو، خۆى ئامادەكەد، كارمەندەكە پادىيۇ بچۈلەكەى پېكىدو پشتىدايەوە بەكورسىيەكەوە چارى بېرىيەن مىچى ژۇورەكەو لەگەل گۇرانىيەخاواه كەدا خۆيدە جوولاند، ئەمېش لەوماوه يەدا لىيىدەپوانى، حەوسەلەى نەما، بەدەستىيەكى فايىلەكەى گەرتۇو، بەدەستەكەى ترى لەپەنچەرەكەيدا، كارمەندەكە پەنچەرەكەى كەدەوە، ماۋەيەك لىيى پاماو پىسى گۇوت: "ھا حاجى.. خىرە بەم سبەينىيە بەرپەنچەرەكەت لىنگەرتۇوين؟ ھىشتاخىرۇ شەپ بەشىنەكراوه، نابىيەت چاوه پېيىكەيت؟". پالى بەدەستىيەوەناو پەنچەرەكەى بەپويادا خاست، ئەمېش بەرچاوى تارىكداھات لەناخەوە ھەلدىچۇو، بۇ ئەوهى تۇوشى گىچەلىك نەبىت دۈوركەوتەوە، لەسۈوچىكدا پاشتى دايەوە بەحەسارى دائىرەكەدا، لەبەرخۇيەوە گۇتى: "تۇ پاستىدەكەيت ھىشتى ماويەتى كېيارى جىنپۇھ كانت زۇرىن و پەواجىيان زىياتربىيەت، ماويەتى بکەۋىنەپالەپەستق تا شەكتەدەبىن و بەسەريەكتىدا

دەكەوين، گەرماش بىرىستان لىدەبىرىت، ئەوسا بۇ ئىمزايدەك ناچارىن ھەموو
ناشىرىنىيەكى ئىيە قبول بىكەين". جەڭرەيەكى داگىرساندو مژىيەكى قولى
لىدەلەگەل بەرزبۇنەوهى دوكەلى جەڭرەكە ياخىل بىرىدىيەوه بۇ ئەوكاتەى
ئەم مندالىبوو، لەگەل خانەۋادەكەى لە گۈندىيەكى بىچووكى دامىن شاخىيەكى
بەرزىدەزىيان، چەندجارىك مەئۇرانى مىرى بىنېبىوو، بەسوارى ئەسپىيەكى
لاوازو بەسجلىيەكى گەورەوه دەھاتنە گۈندەكەو ئىشۇوکارى خەلکىيان ھەر
لەۋى ئەواودەكىد، بەھەرای ئەو خەلکەى بەرپەنجەرەكە بەئاگاھاتەوه،
ھەلساو تفىيەكى لەزەويەكە بۆكىردوو بولاي پەنجەرەكەچوو، لەدلى خۆيدا
گوتى: "ئەوان چىڭ لەم بەزمە وەردەگىن، بەگەورەيى خودا نىيەھى ئەم
ولاتە بېيتە كارمەند، پىزى بەردهم پەنجەرەكانىيان لەئىستا كەمتىنابىت".
كارمەندەكە هاتە بەرپەنجەرەكە، باويشىكىيەكى داو پەنجەرەكەى كەردەوه،
دەيان فايىلى بۇ راگىراپۇو، دەستەكان لەرکابەرىيەكى توندابون بۆگەيىشتىن
پىيى، ئەويش دەنگى بەسەرياندا بەرزكىرەوه: "ئەوه ھەرای چىتانە؟ ئەها
گۈئى بگىن.. من بۇ ئىيە لەسەر ئەم كورسىيە دانىشتووم، بە ئاقلى پىزىدەبن
باشە دەنا يەكتان بەرپەنەكەم تىنگەيىشتىن". ئەم پاش پالەپەستو و
سەرئىشەيەكى نۇر، توانى لەنىيەدى دووهمى دوواوه خۆى لەپىزەكە
بىگىتەوه، پىشىكى خواردەوه، لەداخان گىيانى كەوتىپۇنە لەر زىن، بۇ
ئەوهى كەمىك بارى دەررۇونى سووک بىكەت، بە دەنگىيەكى بەرز گوتى: "

— ئەرئى ئىّوه تىگەيىشتىن؟ لەزۇر شوين ئەم قىسىم بەركۈيمان ئەرىت،
ھەموان دەلىن لەبەر خاترى ئىّوه لەسەر ئەم كورسييانە دانىشتۇوين، ئاپرى
بەملاو بەولاي خۆيادايەو، كەس ورتەي لەزاردەرنەھات، لەژىرىلىّوھەر ھەر
ئەوندەي گوت: "ئەي پەنجى ئىمە؟". دەستەسپەكەي دەرهەننائو
نىّوهچەوانى سېرىيەو، پىزەكە لەگەل مىلى كاتىمىرەكەي دەستى جولەي
دەكەد، دلىشى لەگەل چىركەكاندا لىي ئەدا، چونكە سېيەم پۇزبۇو لەم پىزە
خۆى دەبىنېيەوە.

خۆر گەيشتبووھ چەقى ئاسمان، زھۇي داخدەكەد، ئەم ھېشتىا دەكەسى
لەپىش ماپۇو، كارمەندەكە هاتەو بەر پەنجەرەكە، بەدەستى ئامازەي بۆ
تەواوبۇونى دەۋام كردوو پەنجەرەكەي داخست، ئەمېش داخى دلى
بەفایلەكەي دەستى رېستو لولىداو ونجۇنجرى كردوو دايىھە جامى
پەنجەرەكەداو كوتەكانى بەوناوهدا پەرشوبلاپۇونەو، خۆيىشى تاچۇوھ
دەرەوھ ئاپرى نەدایەوە. نزىك بە ئىوارەگەيىشتەوەمال، لەدۇورپاچاوى بە
كۈرەزاكانى كەوت، گريان ئەوكى گرت، لەبەر خۆيەوە گوتى: "لەبەر ئەم
ھەتىوانە نەدەبۇو ئەوكارەبکەم، چونكە لەمن زىاتر كەسيان نىھ، دەبىت
سبەينى لەنوپۇو دەست پېيىكەمەوە".

ئاسمانىيڭ ھەيە بۇ فرین ، بەلام زەمینىيڭ نىيە بۇ نىشتەنەوەمان .!؟

زىاتر لەسى ھەفتەيە لە نەرمى دووهمى ئەم بالەخانىيە عەۋالى ئەو
نەيىنېيەيت كە تو ئاۋىتە ئەو ژياندەكەت، بەرلەسەفەرت بۆئىرە
پىشىبىنەت كىدبۇو، ھەر ئەوهش واى كرد فلچەي خيانەت بەو تابلوىيەدا
بەيىنەت كە ژانو خۆزگەي شەش پايىزى بۇ شەۋىكت وىنَا كىدبۇو. كەچى
لەم بالەخانىيەدا ئەوهى دەبىنەت تەنها تارمايىيەكە لە شىۋەي پياوېك
دەردىكەۋىت و لە گەلتىدا دەخەۋىت، دواتر ھەر ئەوهندەتزانى بە تەنلى جىي
ھېشتووپەت بى ئەوهى كاتىكى ھەبىت بۇ چۈنۈھاتنەوهى!. ئەم ئىوارەيە
بىپارىتدا نەچىتە ژۇورەكەت و لەسەر جىڭاكەت پالىنەكەۋىت، تا كاتى
ھاتنەوهى دەزانىت و شىۋەي ئاخاوتى دەبىستىت، وەك شىت بە
دالانەكەدا دىيىتوو دەچىت، قامكەكانت دەگوشىت و گۈزەل دەخەيت، تا
دىت لاقەكانت گورج ترددەكەيتەوە و ھەنگاوهكانت خىراتر دەنېت، سويند
لە دواى سويند دەخۆيت: "تا نەياتەوە پىئانىمە ژۇورەكەم ئاخىر نابىت
بىزام مەرقە يان خىو؟". خۆت وەك تۇوتى دىتە بەرچاو تۇوتىيەك
نەتوانىت لاسايى بىكەتەوە ياخود پىنىدەن فيرى لاسايى كردنەوهى
ئەوان بىت.

سىيەرى ئىوارە بەر پۇناسىكى دالانەكەت لىيدەگىرىت، تۆش ترس
دەتپىچىتەوە، لەزىر فشارىيەكى دەروونى توندا پەنجەرەكەت بەپۇوى

پیّدەشتیکی چۆلۆهۆلدا دەکەيتەوە، هیچ نابینیت جگە لەو تابلۆیەی
وارپژانیک خوت تیابینیەوە.

تابلۆکە دوو دەستى ماندوو بەرزى كردۇتەوە، لەسەر دوو لاقى شەكەت
راوەستاواه، لەناو تابلۆکەدا ئەسپیّکى سورخونى پەل سپى دەردىكەۋىت،
لە بەرزايىھەكەوە دادەگەرپىت لە ئارەقەدا رەشەدەچىتەوە فيشكەی لۇوتى
پۇزە پېيەك دەپروات، چەندكەسىّكى دەمامكىدار تەنگىيان پى ھەلچنىوه،
ئەسپەكە لە ھەولى خۆدەرباز كەندايە، بەردەوام سەكۈلان دەكەت و
دەھىلىتىت، سەرپادەوەشىتىن و دەپەرىمەننەت تا لە قۇورۇای ئارەقەي خۆيدا
پۇدەچىت، پەلە ھەورييکى سورلە دواي خۆى جىدىلىت، پەلە ھەورييکى
سور سور وەك ئەو خويىنى لەشەوى يەكەما پېيشكەشت كرد، دواتر
تارىكى شەۋىئك بەسەر ئەو دىمەنەدا دەكشىت، رەش وەك ناخى ئەوانەى
گەمەيان بە چارەنۇوسى توکرد، دىمەتىك ترسناكتەر لەشەوە وادەستى لە
گەردىنى كۆرپەي ئەم عەشقەتان توند كرد.

ئەمېستاچاوه پوانى لايتو بايەخىكى نەماو خوت بەپەنجەرهەكەوە
نووساندوه، وەك پەرەسىلەكەيەك بېچۇوه كانى لەخەم پەخساندىت و
وەرزى گەپانەوەي ھاتبىت لەئانو ساتى ھەلۋىنيدايت، لەبىرته بەهاو
پېكانت دەگوت: "كچىنە وريابن بۇ ئىمە ئاسمانىك ھەيە بۇ فەرين بەلام
زەمەنیك نىيە بۇ نىشتەوەمان".

لەبەر ھەواي ساردى بەر پەنجەرەكە ھەلّدەلەرزىت و تۇند دەستەكانت بە
شىشەكانىيەوە دەگرىت، بۇ ماوهىيەك دەمىننەتكەن تا نىگاي مانگىكى
ترساو وەك كولم و لىيۆھ گەستراوەكت، شىپاو وەك جەستە پۇوشادەكت
دەردەكەۋىت، زەردەر لە خۆى ئەسپەكە لە دۆلىكى چەقىندا بەر
پۇناكىيەكەي دەكەۋىت، سەرە لاۋازەكەي بۇ لاي لاقە كولەكانى نەوى
كردووه و لەگەل كېشانى لاقى بە بەردىكا لچى لەخاك و خۆلى دۆلەكە
دەمالىت و ئىتەر ھەنزايتەوە.

تۆش دەست بە چاوتەوە دەگرىت، لەگەل پىكەنینىكى جادۇيانەدا كە لە و
دەورووبەرە گۈئى بىسىتى بۇويت پادەچەنىت و بۇ ژۇورەكت ھەلّدەكوتىت،
خۆت لە گوشەيەكى دەننېت و سەرە گىزەكت لەنېي دەستەكانت
دەگوشىت تا دوا بېيارى خۆت ئەدەيت! لەگەل چەخماخەي دەنكە
شقارتەيەكدا، روحەت بەرە ئاسمان ھەلّدەفرېت و مشتىك خۆلەمېش دەبىتە
ناونىشانى فەرېنەكتە!

هاوردنەوەی تەرمى قوربانىيەك

قەت ئەوەى لەبىر ناچىتەوە، پىش پۇيىشتىنى پىيى گوت : (تو خوا دايىكە لە خەمى مىدا مەبە .. ھەر ئەم سى مانگىيە، دوا جار چەكە كەم دادەنئىم و خويىندەكەم تەواو دەكەم) . ئەو قۆناغى ناوهندى سەركەوتوانە بېرىپوو، دايىكى ئەوەى دەزانى ئەگەر كارىكى چىنگ بىكەوتايە ھەرگىز چەكى خۆكۈزى ھەلنى دەگرت .

لەوەتەى كورپەى بىسەرو شوين چووه، ھەموو ئىواران لەدواى نويىزى شىيان، لەسەر بەرمال دەمەنچىتەوە، تا خەودەيياتەوە، دەم بەنزاو دەست بەپارانەوە يە بۆزانىينى ھەوالىڭى، كە عارفەى لېدىت، وەك ئەو خەلکە دەچىتە سەرگۈرستانى شارو تا شەكەت دەبىت لە نىيان كىلەكانى دەسۈپىي دەگەپى، خۆزگەدەخوازىت كورپەكەى گلڭويەكى ھەبايەو، وەك ئەو دايىكانەدلى دابنایا .

لە عارفەيەكەوە خۆى ھەلّدەگىرىت بۆ عارفەيەكى تر ئەمەخوايە بچىتە سەر گلڭوى كورپەكەى. ئەو ئىوارەيە بەتەسىپەكەى كەوتە زماردىنى بېرىزەكانى مانگ، دەتكوت زانىويەتى كەئەم شەو كورپەكەى لە خەودا دەبىنېت و ھەمووشىتىك لەبارەيەوە دەزانىت، لەعەسرەوە ھەستى بەفەراموشىدەكرد، خەرىك بۇ ئازاي گىيانى دەگرتەوە، ئەمەي لە كچەكانى شارەدەوە، چونكە دەيزانى دەبىتە جىيى سەرنجى ئەوان، ئەو ئىوارەيە زۇو چووه سەر

جىڭاكەي و خۆى داپقىشى، چونكە دەبىوو لەگەل گولە ئەستىرەكاندا بە درزە تارىكەكانى ئەو شەوهدا بۇ ئەو دىيى زەمەن سەفەر بىكەت.

ھەر ھىئىدەھى چاوهەكانى چۈنەخەو، كورپەكەي لەدەشتىكە بىنېيەوە، دەشتىك... دەيان جۆگە ئاوى سې بەناو مىرگ ودارستانەكانىدا پىچىاندە كىردىوھ، ھەورەكان وەك لۆكەي چىركىراو، پەلەپەلە دابىزىبۇونە سەردار سەنەوبەرەكان، كورپە تەنبا وەكئەوە تازە لەدايك بوبىت، لەنىيۇ رەنگىكە دەردەكەوت، بەكۆلکەزىرىنەي پاش باران دەچۈوو، لەلىوار جۆگەلەيەك چۆكى دادابۇو، چىنگى لە ئاواھە كە ھەلدەھىنجاۋ بىنى پىۋەدەنا، ماوهەيەك لە دايىكى پوانى پىيى گوت: "ئاي دايىكە چەندە تىينۇم بۇو... ھەر چەندە دەكەم تىرناخۆمەوە". دايىكى بەدەم كورپۇزانەوە گوتى: "كورپە شىرىنەكەم... لەكويىوھ گەيشتىتە ئەۋى...؟ پىيم بلىي بەكام ناونىشان دەگەمەلات". كورپە دەستىكى بۇ لای سەرى ھەلبىرى گوتى: "نۇر دورە دايىكە زۇر... ھەرئەوانەي توانىيان لەگەل كۆترەكان ھەلەپەن دواجار دەگەنەئىرە، كورپە دەستى لەزىر چەناغەي داناو ھەناسەيەكى قولى ھەلکىشا لەتاو حەسرەتە كانى دايىكى گوتى: "باوه بىكە دايىكە من بۆخۆم نەھاتمەئىرە، ئەو شەوهى ھاوەلە كانم منيان جىھىشت، لە ئىوارەوە لەزىر داربەپوھكە دانزابۇوم، بۆسبەينى زانىم بەتەنبا جىييان ھىشتۇوم، ئاي دايىكە چەندى كۆشام بۆھىچ شوينىك سەرم دەرنەكىد، بۇ ھەرلايدە كە دەپوانى سەنگەربون لىيىرابون، سىرپۇزان لەزىر دارەكە مامەوھ، دايىكە...

له برسان سکم بهستا، له تینویتیدا گه روم هیشکبوو، ناچار مام ئەوجلانەی
له پەنگى حزبەکەم بون، له گەل تفەنگ و فیشه کدانەکەم فرپیدا و فانیله
سپیه کەی ژیرە وەم بەچلە دارىکە وە كردو بۆلایان چووم، هەر جارەی دەكە وەت
سەرکە وەتم پەکم کەوت، گەرماش بېستى لىپپىيۇوم، هەر جارەی دەكە وەت
نەمدەھىشت فانیله کەم بەچلە دارەکەی دەستمە وەبکە وەت، ئاخىر لە بر
خۆم لە بەرتۆدايىكە، لە بەرخوشكە كانم، زۆرلەوان نزىكبوومە وەدaiيکە، هەر
ھىنندەي دوودەست درىز بىرىن بۇ پەنجەگوشىن، بەلام نەيان ھىشت، بە
ئاگرى چەكە كانىيان، منو رەھو يك كۆتر سپى، لە سەرلوقتە چياكە وە
ھەلفرپىتىراين، دواجار من لىرەنىشتمە وە". دايىكى بەدەم ھەنسكە وەگوتى:
بەلام ھاتۇوم بتېھمە وە". كورپەكە گوتى: "من نادايىكە... فانیله کەم و چلە
دارەكە بىبە وە، له گەل ئەومىشە خويىنە سەرتاشە بەردەكە، دايىكە
دەتوانىت ھەر ئىيىستا بەرىيکە وەت بەرهە باكۇر، بە كاتىمىرىيەك دەگەيتە
شارقچە دىرىينەكەي لە نسارەكەيە، لە ويىشە وەنيو كاتىمىرى بەرهە پۇز
ھەلات... دەگەيتە دەربەندىك، لەۋى دابەزە و بەپىيان پىگاي دەستە راست
بىگە دەتگەيەننەت سەركانىيەك، وەك بالىنە تەريوەكان تۆش شەپىك ئاو
ھەلدى و سوپەرایى چاوه كانىت بىسپە، تابە باشى بىبىنەت پەھوئى ھاتنە وەيان
چۆن پىش ئىيمەكە وەتونن، دايىكە ھەر لەوان بېرسە خەلکان لەكام لوتكە
پايان ھەرام كردو، ئادايىكە بېرسە لە كام لوتكە پا و ھەرام كراوه؟".

کوره بەدەم گۆتنەوهى ئەم پستەيەوە بە سەنەۋەرەتىكا ھەلزناو لەنىوان
ھەورەكان ونبۇو.

دايىكى بەوناوا نىشانە گەيشتە سەر لوتكەى كىۋەكەو چەمايەوە.. وەك
چۈن خورش لەو پۆزە پەلەى كىدو بۇئىوارە چەمايەوە، دايىكە فانىلە
سېپىيەكەى بەچەلە دارەكەوە ھەلگرتەوە بەبەردەكەوە لولداو لە تابوتىكى
چكۆلانەى كىدوو بەرەو شارگەرایەوە. لە دەروازە شار، خەلکىكى
بىشومار لەپىشوازىدابۇون، تابوتەكەيان لەدaiىكە وەرگرت و بەپىيو
پەسمىيەكى شايىستەدا، بەرەو گۆرسەستانى گەورەى شار بەرپىكەوتىن.

بەدرىزىايى جادەكە لەم بەرولەو بەرى خەلک پىزىيان كىدبۇو، سلاۋيان
دەكىد، دايىكە چەندى چاودەگىپرا كەسى لەو خەلکە نەدەناسىيەوە، بە
خەلکى شارەكەى خۆى ناچون، شارىش دەتكوت جادۇوى لى كراوه، سيمماو
خەسالەتكانى تەواو گۈرابۇون، ئىشكەگەكان لەداولىدەچۇون،
حەسەنەكانىش خۆيان لەكۆلىتە تارىكە كانىيان نابۇون، تەنها چاوهەكانىيان
زىيت و زەقبون، حەسارەكان بەبۇيى پەنگاۋ رەنگ سواخ درابۇون، لە ھەر
گۈشەيەك لافىتەيەكى كال بۇوهى پىيدا ھەلۋاسرابۇو، ئاوه بەرپىكە شار
خويىنەكى گەشى لىۋە دەرپىشت، سەدان نامەي ھەلنىپچارو بەدەم باوه
درابۇون، پېشىلەكان كۆلان و كۆلان لەسەر ئىسىكە لاقو ئىسىكە سەر
لەشەپىكى بىئاماندا بۇون.

دایکه لە تەنیش تابوتەکەوە دەرۆیشت و دىمەنی شار سەرا سىمەى
كىرىبوو، بەگە يىشتىيان لە دەرگاي گورپستان، چەند پىاۋىيکى سېپى پۇش
تابوتەكەيان وەرگىتو شۇرپيان كىدەوە ناو گۇپىيکى لە مەپمەپ چاكاراو و دوو
كىللى بەرز نەخشىنراو بە ئايىت و ژيان نامەى كورە.

دایكى بە حەسرەت وە چۈوه لاي كىلەكەى زور سەرى و بەرلە وەى توند
كىلەكەى لە ئامىز بىگىت و ئۆخزەن بىكەت، دەنگىك بە ئاگاي ھىنا... چاوى
ھەلبىرى بىنى كچە گەورە كەبەتى پىيى گوت: "دایكە ئەوا لە بلندگۇى
مزگەوتەكان بانگ ئەدرىت كە سېبەينى عارفە يە".

شىت بۇون

چەند رېزىك بۇ، ئەم بارەي ھاتبۇوهپىشى، لەگەل خۆيا توپىدەكرد، دەرى
ويسىت بەھەرنخىك بىت ئەولە و مەترسىيە دوربختەوە، كەپىيى وابو لەلىوارى
مەرگدايە! .

شەوان لەخەودا ورىيئەيدەكردو لەگەل خۆيادەكەوتە مەملەنى، نۇرجاران
دايىكى لېى بەئاگادەھات و بەپەرداخىك ئاوهوھ دەچۈوه ژورسەرى، ئەمە
خەرىكىبوو دەبۇھەگىيى دەرونى و شوينى لەسەر جەستەو جولەي پۇزانەي
دادەنا.

ئەۋئىوارەيە خۆى يەكلاكىدەوە، لەبەرخۆيەوە گوتى: "ئەگەر خۆكۈزىش
بىت دەبىت سبەي ئەم بىريارە لەتك ئەوا بدەم! ، ترسى ناوىت گىرنگ
سەلامەتى ئەوە! ". لەگەل قىسەكانىدا لەرزى لىيەھات و نەيدەتowanى
درىزەي پىبدات.

ئەۋئىوارەيە زوسرىكە وته سەربىانو لەسەرگازەرای پشت راڭشا، تاخىو
بردىيە لەگەل ئەستىرەكان لەپانو نيازدا بۇو.

بەيانى دايىكى بۆبەرچايى بانگىكىد، ئەم واى نىشاندا ئارەزوى نىيە، كەمىك
نەخۆشەو ناچىتەسەركار. درەنگانى خۇربىان گەرم ببۇ، ھەلساۋ جىيەكەي
لولداو لەسەربىان مايەوە، باكى بەگەرمانەبۇو، كەوتبۇوه سەربالى خەيال و
يادگارىيەكانى پاپىرىدى بەسەردەكىدەوە، نىڭاكانىشى بىئامانج كوچەو
كۆلانەكانى ئاوابىي دەگەرا، سەرنجى بۆھەمۇو جولەيەك دەگواستەوە، بۇ

ماوهیک لەسەرمىدا لانى ئاوايى دەنېشىتەوە، كەسەرگەرمى يارىكىدىن بۇن، خۆزگەى بۇئەو جىهانە ئەرخەوانىيە ئەوان دەخواستو خەمى بۇئەو پۇزە دەخوارد، كەزقىرىك لەوانش ھەمان چارەنوس چاوهپوانىيانە.

خۆرلەچەقى ئاسمان نزىكىدەبۇوە، لەم كاتەدا مندالان بىلاودەبۇنەوە بە ئاوايىدا، گورج خۆيان بەمالانىدادەكىد، لەلاشەوە خەلک لەشويىنى كاركىرىنىانەوە دەگەپانەوە بۇ پشوى نىوەرپق. ئەم لەسەربان مايەوە تا نويىز خوينە كانىش لە مىزگەوت دەركەوتىن، ئەو پۇزە لاي ئەم پۇزىكى ئاسايى نەبو، پىيىابۇوكات زودەرۋات و جولەي زىيان زۆرخىريايە، لەم دانەرۇزە فرييانە كەوت پاروپىيەك نان لە زارى بنىيى، خەرىكەھەناسە سوار دەبىت و كوتەى دلى بەرزە بىتەوە، دەترسانە توانىت لەم پۇزەدا ئەم بېپيارەبدات و پىيش بە مەرگى ئەوبىگرىت !

گەرمایىكى پۈركىتىنەر بۇ، كەم كەس جورئەتى دەكىرد بىتەدەرەوە، ئاوايى لە چۆلەوانى دەچوو.

ئەم خۆى كۆكىدەوە، لەسەربان ھاتە خوارەوە، ئاوى تانكىكەى كردەوە، شەپىتكى بەسەر چاويدا كىرد، بەھىۋاشى دەرگائى حەوشەكەى كردەوە، بى خشپەچۈوه دەرەوە، بەكۆلانە تەنگە بەرەكەدا شۆپ بۇوهو، لەسىلەي مىزگەوتە كە راوه ستا، تەماشاي دەورۇپشتى خۆى كرد، دواتر بەپىش دەرگائى ئەومالەدا رەتلىسو كە خۆى مەبەستى بۇو، چەند ھەنگاۋىك دۈوركەوتەوە، ھەلۇھەستەيە كىيىرىد، درزىك لەدەرگائى مالەكە بۇوهو،

پوخسارىك بەپرچىيکى ئالۆزەوە وەك ئەوهى تازەلەخەو ھەلسابىت،
 نىگايىكى دەرەوهى كرد، كورە دەستىيکى بەسەريداھىنناو سوراپايەوە بەلاي
 چەپى مالەكەدا، دەرگايى مالەكەكراپايەوە دەركەوت كچىك بۇو، بەدووى كورە
 داچوو خۆى بەومالەداكىد كەپىدەچوو خزمى كورەبىت، كورە لەنىو
 حەوشەكە چاوهەپوانى كچەى دەكىر، بەبىنېنى چەندەنگاۋىك بەرەپىرى
 هات، دەستى كچەى گرت بەجۇوته لەھەيوانەكەدانىشتن، ژنېكى پەشتالە
 لەزورىك دەركەوت، پاش بەخىرەتىنان داواى لىكىرنى بچىنەزورەوە، لەم
 كاتەدا كورە سەرى بەرداپوھو، نىگايىكى كچەى كرد، كچەش بەشەرمەوە
 داواى لىپبوردى لەزىنەكە كىرىد.. واى نىشاندا كەدرەنگىھەتى و ناتوانىت
 ئەوهندە بەمېنېتەوە، ژنە گەپايەوە ژۇورەكەى .

كچەو كورە بۆماوهىيەك بەبىدەنگى مانەوە.. كورە ھەرچىلەكە ژەنېلى لە
 زەويىيەكەدەكىد كچەش لەزىرەوە جارجار نىگايى دەكىر، لەوەزىياتر خۆى
 پېئىنەگىراو توند دەستى كورەلەناودەستەكانى گوشى، ويىستى سەر
 ھەلېرى تا خونچەكانى لىسوى بەپوئى كورەدابېشكۈين، بەلام لەگەل
 بەرپۇونەوە دلۇپەيەك فرمىيىسىكى كورە بۆسەردەستى، كچە راچەنى و
 دەستى بەدلەيەوەكىرت، ئىتىر ھەموو شتىكى پېچەوانەدىت، دنیاى لەبەر
 چاوان تارىكداھات، دەستىيکى ھەربەدلەيەوەبۇو دەستەكەى ترى لەسەر
 شانى كورە داناو داواى لىكىرد ھەرچىيەكى لايە بىلە .

کوره سەرى ھەلبىرى، رەنگى پەربىبۇو چاوهەكانى دووگۆمى خوین بۇن،
ورتهى لەزاردەرنەدەھات، كچە زۇرىپەرۇشى حالىبۇو، بۇ ئەوهى ئارامى
بکاتەوه.. بزەيەكى كالى بىۆكىدو بەپەپى باوهەر بەخۆبۇنەوەگوتى:
دەبىنم حالت باش نىيە؟ ئەگەر ئەمە پەيوەندى بەخۆتەوه ھەيە.. ھەول
دەدەم يارمەتىت بىدەم، خۇئەگەر پەرۇشى حالى منى ئەوا
من لەگەلىدا پاھاتووم و شانم داوهتەبەرى، بۇ نېوان خۆشمان.. ھەرچىيەك
پوبىدات لەئەنجامەكەى ناترسىم، بەمەرجىك شەرمەزارى تىدانەبىت". كچە
بىيىدەنگبۇو، بەگومانەوەلەكۈرەي دەرپوانى، كورە لەناخەوەھەلدىچۇو،
گەروى نوسابۇو ھەستىدەكىد لەئاست ھەلۋىستى كچە شەرمەزارە،
چاوهەكانى لەپوخسارى كچەپەپىبۇو.. وەك ئەوهى دوا وىنەى لەزەينىدا تۆمار
بکات، دەستى كچەي گرت لەخۆى نزىك كردەوە، بەدەنگىك ھەرئەوەتە
نوزەى دەھات پىيى گوت: "تىكادەكەم باش گويم لېيگەرەو لە وشەكانى
تىيېگە، چونكە جياوازن لەو وشانەى لەكتى مەندايمىدا لاسارانە دەمدابەپوتا،
جىا لەوسۆزانەى لەكتى ھەرزەكارىمدا بۆم دەردەپەپىت، جىا لەپەيغانەى
لە پۇزەكانى تردا بۆم دەرزانىدىتەوه، زۇر جياوازە لەوهى دلى من
دەيەۋىت، بەلام وىزىدانم ئازارم دەھات، ئازارىك خەرىكەھۆشم لەدەست
ئەھات". كچەكە سەرى سوپمابۇو، قىسەي پىيېپى و گوتى: "خۇ ئىمە
گوناھىكىمان نەكردۇوە تائازارى وىزىدانت بىدات؟؟". كورە بەردەوام بۇو
گوتى: "زۇرىپەي شەوان مەركى تودەبىتە مۇتەكەى خەوهەكانىم و شانم لەژىر

دارە بازە كەتە بەرېدە كەرىيەت بۇگۈرستان، بۆيە پىبىە دلى خۆمدا دەنئىم و
داواى لىبۇردىن لە دلى تۆشىدە كەم، باھە رچى ئۆباليك ھەيە بەگەردىنى من
بىت، تەنها ئۆبالي مەرگى خۆتنە بىت!، ھەست دە كەم دەستىيەكى پەش
ھەرە شەلە زيانى تودە كات!، بىمۇرە كەناتوانى شاھىيى مەرگى توبىم، نا... من
ناتوانى شاھىيى مەرگى توبىم". كورپە ھەموو گىانى كەوت بۇونەلە رزىن، تا
دەھات دەنگى نزەت دەبۇو، لە ولاشە وە كچە پۇخسارى سوور ھەلگە پابۇو
چاوى لە چاوى كورپە نەدەركەدە، ھەستىدە كەر ئاسقۇيەك بە دەم
خەونە كانىانە وەپىدە كەنلى.. ئەوا ھەورىكى چىكىن دايىدە پۇشىت، تابلوى
زيانى كە بە عەشقىكى پاك ۋىنائى كردى بۇو خەرىكە دە سپىتە وە، كچە لە وە زىياتىر
نەيتوانى گوئى بىگرىيەت، بە دەنگى بەرز دايىلە گىيان و كورپە جىھىيەشت و
بە توندى دەرگائى حەوشە كەي بە دواى خۆيدا پىيەدا.

كورپە وەك ئەوه بۇو شۇرۇپ كەن وە بۆبىنى زەرييا، بەرە بەرە ئاگائى لە دەورۇ
بەرى خۆى دە بىرا.

لە رۆزە وە كورپە ھۆشى خۆى لە دە ستداوه، زۇربەي پۇڙان دە چىتە سەر
گۈرستانى ئاوايى، لەننۇ گۈرپە كاندا دە گەرپى و ھەرجارەي باوهش بە
كىلىيەكدا دە كات و بە مەرگى كچە يَا ھەلددە دات . !

شوناسیک نیه بو ناشت بوونه و همان

ژنه به سالا چووه که جارنا جاريک به هورپني ماشينه کانى دواوه يان، سه رى
هه لدده بپرى و سه رنجى لد ديواره كونكريتىيىه كه ئهدا، كه به درېزايى شەقامەكە
لە ليوارى شۆستەكە دانزابۇو، ئەمانى ناچار كردىبوو به سەر جادە كەدا
پېكەن، لە بەرخۇيىوھ گوتى: "ئەم شارە ديوارە كانى بقىزانە بە ئاسماندا
دەچەن و بىرئۇينمان دەگرن و نىگاكانمان دەخنكىن، درختە كانيشى
پوتىدە بنە و... سەوزايىيەك نامىننېت سوکنایى بە پوح بېھخشىت، ئاوەها
بپوات... لەم شارەدا دەبىت سەروكارلە گەل دوو وەرزى سالدا پەيدابكەين،
لە زستاندا ليوه كانمان شىن هەلبگەرپىن و پەنجە كانمان لە گوبكەون،
لە ھاوينىشدا تەپوتۇزى باي گەرم سىيە كانمان بگرن". ژنه گەنجەكە...
سینگى بە رزو كە مەريکى شوشەيى بە جلىكى رەش داپوشىبىو، پوخسارى
مانگ ئاسايى لە زىير خەمەتكى قولدا شاردبۇوه. ھەنگاوه كانى بلەز ناو كەوتە
شانىيە و گوتى: "ئاخىر پورى... چۈن لە شەرى ئەوانە، خۆيان و خەلکى
پەرارىزىن؟ ! ئەوانە دېندهن و بېبەزەيىن، تەواو لە مرۇقايەتى خالى
دەكىيەن و جىلەودە كرىن بۆپەلاماردان، ئەوهندەشىنا... ئەوانە سەرپىچى
فەرمایىشتە كانى (خودا) ش دەكەن، كە دە فەرمۇويت : (گىانى خوتان
ئەمانه تە... پارىزگارى لى بکەن).

بە دوو پەنجە فرمىسىكە كانى سەركۇنای لاپىد، سەرلى بە ردايە و بۆ بەرپىيى و
چووه سەر زيانى خۆيانو گوتى: " تۇنازانىت پورى... چۈن مالى ئىيمەيان

شیواند! ". زنه به سالاچ ووه که چاوی پرپه زه بی تیپه و دهستی له نیودهستی خوی توندگوشی و سه ری بوله قاند، ئه ویش دریزه بی قسە کانی دا: " (کاتیک مه رگ له شیوه هی پهله هه وریکی رهش، له ئاسمانی شاره که مان له نگه ر ده گریت و چه خماخه ده دات، ئه م قسانه هی منیش با یه خیاندہ بیت) ئه مه قسە هی (محمد) ی هاو سه رمبوو... هه موجاره کان له دوای قسە کردنمان ئه م پسته یهی ده گوت، هه میشه مردن و دابرانی له سه رزاربوو.

ریزه کانمان به پووالهت به خوشی ده گوزه ران له ناخه و هش ترس له دابران
لوازی ده کردن، به له دایک بیونی کچه که مان، خمه میکی تر چووه سه
خمه کانی دوای دابران و نئیتر هه ریه که مان نیوه مان به کچه که مان به خشی،
که بیتارده بیو... نزو نزو له یه کمان و هرد گرت، ده مان ویست ماوه یه کی
زیاتر لامان بیت، پیمان وابوو پقژیک دیت بو شاییه که له دنیای مندالی
کچه که مان په یدا دبیت بینازو خوشه ویستی یه کیک له نئیمه لیوی هیشك
ده گه پیت (محمد) یش... پسته کهی دریزتر ده کردوو ده یگوت: (بو نا...
نهم ولاته گوره پانی مرگ و خره ندی دابرانه، دوای مردنی یه کیک مان...
ده بیت نه و هی ترمان ئاگای له کچه که مان بیت، هر نه و هند نا... ده بیت
ته و اوی ژیانی بو ته رخان بکات) منیش له به رانبه ری توند کچه که
به سینگمه و ده نوساند. (محمد) چاوه مه نگه کانی تیده بیریم و ده بپرسی:
گومانت له قسے کانم هه یه؟ پیتوایه دوایتوو... سه ر ده نیمه سه ر

سەرینیکیتر؟) بىدەستى خۆم گەروم پىدەبۇو لەگریان و بەنە ولام
دەدایەوە. كاتەكانمان بەخۆشى بە پىدەكىدو ژيانمان بەسادەيى
دەگۈزەرا، بەلەم مىدىن و داپران تەنانەت لەسەر خوانە كانىشمان ئاماڭەيى
ھەبۇو، زۇر ھەولىمدا لەبىرى بەرمەوە بەلەم نەكرا.

لەماوهى ئەو دووسالى ھاوسەر گىرييماڭ وەك دووعاشقى دوورلىكەك ھەموو
ساتىكى پىكەوە بونمان ژۇوانىكى تازەبۇو.

ئەو بەيانىيە وەك ھەموو بەيانىيەكان، تادەرەوە بەرىم كردوو لەسىلەي
ديوارچەوشە راۋەستام تا لەوسەر كۆلانەكە لىم ون دەبىت، تەواوېك دوور
كەوتبۇوه ھەلۋەستەيەكىكىرد، سەرى ژەندەزەويىكەو بەخشىكەپۇلامان
گەپايەوە، پەنگ لەپۇرى نەمابۇو.. شىپزەدىاربۇو، ئازايى گىانى دەلەرزى
نازانم ئەو بەيانىيە بۆئەهاپۇو؟. ويستم پەلكىشى ژۇورەوەي بكم و سەرى
بەسینگەمە وەبنىم، زۇر پەلەي بۇو لىم نزىك بۇوه و گوتى: (دەزانىت....
لەدواي ھەركۆستىك دەبىت لەگەل ژيان ئاشت بىنەوە...؟ ئاخىر دەبىت
سۈپى ژيان بەرددەوام بىت وانىيە؟).

سەرېكى ناحالىم بۆبادا، ئەو بەرددەوامبۇو گوتى: (دەلىم... لەگەل تودرۇم
كردوو، كەي پىاوېك بىنرا دواي لەدەسدانى ھاوسەرەكەي ژىيەكى
نەهاوردېتى سەرجىيەكەي...؟ تەنها ئىوهن لەگەل ژيان ئاشت نابنەوە!،
ئىوهى ژنان... جوانى خۇتان لەتەنبايدا كالدەكەنەوە حەزەكانى خۇتان

دەکەنە قوربانی هەلۆیستى كەلتوريكى باو، يان جەستەئى ناسكى خوتان
بەديار مەندالەوە پىردىكەن، وريابە نەخەلەتابى...!

دوای مردىنى هەر يەكىكمان دەبېت لەھەولى پەيدا كردى دايىكىك يان
باوكىكى چاكىابين بۆكچەكەمان، نەك لەتەنیابى خۆماندا ئەويش تەنیاتر
بکەين). لە قىسەكانى بۇھوھ بزەيەكى خستەسەرلىقى، وەك ئەوهى ناخى
ئاسوودە كەرببىت، شادىيەك لەچاوه فرمىسىكاوېكەي بىرىسکەي ئەدا.

منىش بەپوالەت خۆم تۈرە كەردو گۇتم : ئەوهچىتە... مردن دابران ...
مردن دابران، بۆ ھەر ئىمە مەحکومى ئەم قەدەرەين؟. (محمد) پاشتى كەردو
رۆيىشت تا لەسەر كۆلانەكە ونبۇ... چەندجارىك ئاپرى لىدىايىنەوە.

ھاتمە ژورەوە گريام، يەكەم جارمبۇ بەپويا هەلشاخام و بىدەنگم كرد.
ئەوهى لەوسىبەي نىئىه لېيىم بىست نەدەبۇو بەھىلەم لەدەستم دەرىپچىت.
قسەكانى تازەبۇون، خۆم ھەلگرت بۆئىوارە، ئەوهندەي قسەدەكەم (محمد)
گەيشتبۇوە شوين کارى خۆى، لەگەل بىستىنى تەقىنەوەيەك، پىپەمالەوە
قىزانىم و بۆسەربان پامكرد، چونكە دىم ھەرلايپۇو...، بىنیم دوکەلېكى
رەش لەشۈئىن کارى (محمد) بەرزىدەبۇوە خەرىكىبو شارى دادەپۆشى،
ئەزىزىكەن شل داھەزان دەستەكەن گەياندە زەوېيەكەو چاوهكەن لە پەزىزى
جەستەسوتاوهكەن بېرى كەبەئاسماندا دەچۈن، (محمد) ئى هاوسەرم كەوتە
بەرچاوم... لەناو گەردېكى سېپىدا بۆقولاىي ئاسمان ھەلەدەكشاو بەدۇو
دەستى مال ئاوايى لىدىكەردىن. بە لۇزەلۇزە ھاتمەخوارەوە كچەكەم لە

لانک دەرهینا... ئەویش بەدوو دلۆپ فرمیسکی قەتیس ماو لەسەرکولمە خپەكانى، مال ئاوایى لەباوکى كردىبوو. ژنه فرمیسکەكانى سپى و بىيەنگ بۇو، لەوکاتەى گەيشتبۇونە فەرمانگە چاودىرى كۆمەلایەتى و چونە پېزە دورۇ درىزەكە بەردەم فەرمانگەكەوە.

ژنه بە سالاچوھەكە ئاهىكى هاوخەمى بۆھەلکىشاو ئاماژەى بۆ پېزى ژنان كردو پىيى گوت: "ئەو پاستى گوتۇوه... ئىمە ناتوانىن لەگەل ژيان ئاشت بىنەوە، دەبىنىت... ھەموو لەقەلەپەش دەچىن نەك، لەكەنارى؟؟".

دیواری جوتیارەکە و مریشکى ھەزارەکە

۱- حەمەشىن دوايىن كەسى ئاوايىبو، خۆيىرىد بەمزرگە و تداو شوينى خۆى كرده وە، كراسە قورپاوبىكە كەى هەرلە بەردابو، دەستى بەسىنگە وەنا: "ببورن مامۆستا، لەوانە يە لەچاوه پۇانى مندابوبىن، باوهپىكەن ھەر ئەوهندە فەرياكە وەتم". كادرەكە، كەنيوهى قىسە كانى كردىبو بەردە وام بولە سەرى و بۆ ئامادە بوان گوتى: "ئىوهن لەداھاتودا لەپال پېشىمەرگەدا پىزى خۆپاگرى و قوربانى داننان پىىدە درىت، خۆفرۇشانىش بەسزاي گەل دەگەيەندىرىن". دواتر چوھسەر مەسەلەي چىنایەتىو گوتى: "خەباتمان بەرە و كۆمەلگايمەكى يەكسانە، لەپۇى دەستمايمەي كارو ئاستى ۋيانوگوزەراندا، لەوە زىرىيەكە وە تا جوتىارىيەك دەبىت داھاتى سالانە يان وەكىيەك بىيىت و... بى جىاوازى پىزو حورمەتىان بگىرىت، دەبىت مىكانزمىيەكى گونجاو دابنرىت بۆنىشتە جىيىكىن، بە جۆرىيەك نەخانۇي بەرزى چەند نەھۆمى و نەچواردىوارى داتەپىو، دەبىت خەلکى لادىش پەرە بەكارى هەرە وەزى بەدەن و هارىكاري يەكتربىكەن، كەس خۆى بەكۈيخاو ئاغا نەزانىت، چونكە مەرۆف بە ئازادى يەكسانى لەدایك دەبىت، نابىت ئە و ئازادى و يەكسانىيە بشىۋىيەندرىت، بە وەي ئەمە كورى كى و ئەوه كورى كىيە، ئەمە يان بەرپرسى حکومەتە و ئەوه يان نويىنەرى پارتىيەكە". كادرەكە بىىدەنگ بولە، پەرداخە ئاوه كە نىوه كرد، خەلکە كە لە بىىدەنگىيە كى سەيردا مەستى قىسە كان ببۇن، كادرەكە چاوى بەسەر خەلکە داگىرپا، تالەسەر حەمەشىن

گیرسا یه وه که لاید رگا که وه دانیشتبو، پیشی گوت: "کاک حمه شین
هه و شه که ت زورگه ورده کرد وه، ده بیت بچوکی بکه یته وه". حمه شین شله ژا،
هه لسا یه سه رپی و لیوه کانی ته ته لاید کرد، قسه ای بونه ده کرا، دوا جار توانی
بلیت: " ئاخرمامؤستا زه ویه که هین خومه، خانوکه شم له په پرگه يه، نه کولان
تسک کرد یته وه، ئی نه ریگای که سه گرت وه ". ئمه می گوت و دانیشت وه،
کادره که جه ختی له سه رق سه که کرد وه، یه کیک هه لساو
پویکرده حمه شین: " مامؤستا راسته کات، بائیمه له خومانه وه ده ست پی
بکه ین، مه لاش له خوبه دا چهند جاریک ئمه می گوت وه ". کوبونه وه که
به کوتاهات، خه لکی گوند به ره و مال بونه وه، حمه شین قازمه يه کی
ده ستادیه و ژنه که شی خاکه نازیک و که وتنه تیکدانی دیوار هه و شه که یان.

۲- هر له و مزگه وته، له کوبونه وه یه کیترو کادریکیتر به پیشنه کییه کی دریز
دهستی پیکرد، دواتر چووه سه رگیپانه وه یه چیز کیک و گوتی: " له شو پرشی
پیش وو، په لیکی پیشمه رگه ده چنه گوندیک و به مالاندا دابه شده بن،
به رپرسه که یان له مالانک به رچایی ده خوات و ساقوکه بجه جیدیلیت، خاوه ن
مال به ژنه که یه ده لیت: کاکی به رپرس ساقوکه بجه جی هیشت وه، نیشانه ی
ئه وه یه ژه می نیو بر ق دیت وه مالی ئیمه، ده بیت ئه و مریشکه کی هه مانه
سه ریزیت. ژنه به نیگه رانی بیه وه: ئاخر هر ئه و مریشکه مان هه یه، روزانه
هیلکه بق منداله کاندہ کات، چون دلمبیت سه ری برم. خاوه ن مال سه

بائەدات: ژنەكە چارىكمان نىه، كابرا بەرپرسە ئابرومأن دەچىت. ژنەكە بە ناچارى.. مريشكەكە سەردەپرىت، دوو مندالەكە يىشى بەدىار مريشكە سەرباروەكە وە بەدەم گريانە وە بەدايىكىان دەلىن: بۇ مريشكەكە مانت سەربىرى؟ ئەو ھىلەكە بۇ ئىمەدە كرد، خۇ مريشكى ديمان نىھەھىلەكەمان بۇ بکات؟". كادرەكە بىيىدەنگ بۇو، سەرى بەخۆيدا شۆرۈكىدە وە، زۆربەي خەلکەكە فرمىسەك لە چاۋىيان قەتىسما، ھەبۇون لىرەولەۋى چاۋىاندە سېرى، كەس ورتەي لىيۇھ نەدەھات، كادرەكە ھەرخۆى كەوتەوە قسان: "ھەر چەندە ئىمەدرىزە پىيىدەرلى ئەو شۆرۈشەين، بەلام بەبىرىكى نويو ئاكارىكى نوى، بەرپرسە كانمان خاكىن، ئەوهى لەپىيىشىمەرگە جوداييان دەكاتەوە، كارى زۇرو ئەركى گرانە، دەنا گىرفانىان لە گىرفانى پىيىشىمەرگە خالىتە، بەلېنىش بە جەماوەر دەدەين ھەررووا بىيىن". لە كۆتايى قىسە كانىدا سوپاپسى ئامادە بوانى كردو گوتى: "رەتكىرنە وە سىاسەتى راڭواستن و كۆچ پىيىكىدىن بۇ ئۆردوگا كان نىشانە ئازايىتى و خۆرالگىريتانە، كاتىك شۆرۈشەكە تان بە ئامانجى خۆى گەيىشت، پىيىش ھەمووشتىك ئىيۇھى گوندىشىن خزمەت دەكىن، دەبىت ئاستى ثىيانتان لە سەرۇي ئىمە وە بىت، چونكە بەمانە وە تان لە تەك شۆرۈشەكە تان، سەلماندان بە مال و مندال پىيىشىمەرگەن و ئەركتان لە ئىمە گرانتە". كادرەكە كۆتايى بە كۆبۇنە وە كە هيىنا، خەلکەكە بەرەومال بونە وە، پىياوېكى بە سالاچۇو پىشىكى سېرى بەردا بۇوە، بەدەم رېيۇھ دەستە كانى بەر زىكىد بۇوە: "خودايە ئەم

شۆرشهمان بە ئامانج بگەيەنيت، تائىمەش لەم كويىرەوەرييە، پزگاردهبىن".
گەنجىك لەژىر لىيۇوه وەلاميدايەوە: "تۆبلى پزگاردهبىن لەچىنگى
داگىركەران ئا.. دەدنا ئەم قىسانە كەرسىتەي حىزىن، ھەر زەمىنەنىك
بىرەكەن، سېھى لەكۈي كاكى بەرپرس دەبىنەتەوە؟". يەكىكىتر
خىسىيەكى لە گەنجەكە كرد: "توھىشتا مەندالىت، بەوه نابىت كەتىيەكت
خويىندۇتەوە، ئەمانەكۈرى ئەم مىللەتنەن، بەو مزگەوتى مالى خودايە،
دوارقۇز مەندالى ئىيمە لەمەندالى خۇيان پۇشتەو تىرتىر دەكەن".

گوناھ

تەواویک لەئاوابىي دووركە وتبووپىتەوە، ويىستت لەپەذا.. گابەردىّكا
ھەناسەيەك بىدەيت، ھەركە نىگاي دواوهت كرد و بىنېت... خاك دەسۋوتا و
دارودىرەخت ھەلدىقىچان و كانياوهكان دەبۈون بەھەلم، خانوهكان
ھەرەسىيان دىئناوئاوابىي لەناو چىرىخ دووكەل و تۆزدا وندەبۇو، قريشكە و ھاوارو
وھىلا.. دەنگانە وەيان لە گويىچىكە تدا ھەراسانى دەكردىت، بەو لىيڭانە وە
ساكارەت پىيەت وابۇو ئەمە ھەشىرىكى بچووكە و سزايى گوناھە كانى زۇرىك
لەوخەلکەيە، بەلام ھەرچەندى لەخۇت رادەمای... نەتەدەتوانى لەو
موعجيزەي دەربازبۈونەت پاكانە بۇ بەرائەتى خۇت بکەيت. لەويىش ترس
ھەللىكەندىت، بەپەله ئەوشۇينەت جىيەيىشت و شۇپ بۇويتەوە ناو دۆلەتكى
بىزۇن و چووپىتەوە سەرتولە پىگايەك و بىنېت چەندانى وەك تو پەرتەوازە و
ھەلاتو لە ھەمان پىچىكەدا بۇ خۆكوتانە ناو شار پىگادەپىن.

يەكىك لىيت نزىك بۇھوھ و پەلى مندالىكى لىيۇرگەرتىت، ئەوسا زانىت لە
سبەينىۋە ئەوەندەي خۇت پېت كىدبۇو، بى ئاگا دوو مندالەكەشت بەسەر
درېكى دالى ئەو ناوهدا پەلكىش كىدبۇو.

ئەو رۇزانەش لەشار دەنگە كان لەخەجالەتان ھەر ئەوهتا نۇوزەيىاندەھات، لە
پاشتى دەرگا داخراوهكانى خزمەوە پىياندەگوتىت: ببۇورن لە سىبەرى
بالاتان، لە شان و ملى تۆزاويitan لە پى و دەستى شەقارشەقارtan
دەترسىيەن، خەجالەتىن... پىيان گوتۇوين لىitan بىترسىيەن!

تۆش ورتهت له زار ده رنه ده هات، دوا جار ده ستي مندالله قژ پژه کانت گرت و
پووت له مزگه و تیکی ئەو نزیکه کرد، مامۆستاييش ده رگاى مزگه و تى
لېگرتىت: ئامان رۆلە.. ئىيۇھ بۇنى مەركتان لىدىت، كاروانە كەھى ئىيۇھ له
تە متومانى دويىنیدا بەره و بىبابانە كانى فەنابۇون بىدران، ئەمېق مزگوت كوا
وەك مالى مىيان و بىتە و ايان ماوه؟ رۆلە لەم وەرزەدا قورئان و مەندىلى
سېپى پىزىيان كوا؟ خەجالە تم رۆلە لېitan دە ترسىم! ئاخىر پىيان گوتۇوم
لېitan بى ترسىم.

پوottle ماموستا و هرگیرا و لهگه ل هلدانی هنسکه کانتدا خه ریکبوو
دهگه یشتییه ئه و رایهی هلهاتنی توش له و دوزه خه گوناهیکی تربیوو (ئهی
ئه و هنییه ده رگای مالان و مزگه و ته کانمان لی داخراون؟) ئهمهت له دلی
خوتدا گوت و داهاتیه و هه ردوو منداله کهت ماچ کرد و توندتوند به
خوتا و هت نوساندن، ئه و اینیش په بیتا په بیتا چمکی کراسه که تیان پاده و هشاند
و ده پانویسیت بق ماله و هیان بې ریتە و ه

له بره خوتە وەگوت: (مالى چى وحالى چى..ئەوە شەرىپوھەش، ئىتىرچاومان بەكەسوكارناكە ويىتەوە پۇلە كام، ئەمېستاكە مالەكەمان لە كۆمەلەتكە رەڭزۇ زىياترنىيە). بەدووپەنجهت فرمىسىكە كانى سەرگۈنات لابردۇو ئەويىت جىيەتىشت، لەگەل ئاوابۇونى خۇرا تووش لەبەرددەم ھەرەشەي شەودا لەرزت لەھاتىوو، نەتىدەھىشت مندالەكانت لەوە تىيىگەن.

چاوت دايە دوكانىك لەۋېر شەقامەكەوە، بەھەنگاوى شەكەتە وەلەنىوتارىكى ئىّوارەدا.. لەحالۇي دوكاندار نزىك بۇويتەوە، تەنىشتىكىت لېكىرد و لە شەرمان سەرت بەردايەوە، بە دەم ھەنسىكەوە پىتگوت: "حالە گيان ھەر ئەم شەو لە سوچىكى مالەكەتان جىڭامان بىكەنە وە خىرتاندە گاتى".

دەستەكانت بۇ ئاسمان بەرزىرىدەوە: "خودايە دەبىت چەند گوناھبار بىن؟". حالۇي دوكاندار لەگەل كىردىنە ژورەوەى كەلۈپەلەكانيدا ھەناسەيەكى قۇولى ھەلکىشا وگوتى: "ھەر ئىۋەنا.. ئىمە ھەموومان گوناھبارىن، گوناھى كورد بۇون دەلىم بۆلە، بەلام دەبىت بەرگەي ئەم تەنگانەيەش بىگىن كچى خۆم، لە دىرېزەمانەوە ھەروا درىېزەمان بە مانەوەى خۆمانداوە، ئەوەندە خۆت ناپەحەت مەكە، مالى ئىمەش مالە بابى خۆتە تۇو وەك كچى منى، تا دەرفەتى ژيانمان پى ئەدەن لە مالى ئىمە بىمېنەوە". حالۇي دوكاندار قىلىكى لە دوكانەكەى داو دەستى ھەر دوو مەنداڭانلىقى گرتۇو كەوتە پىشىت، پەنجا مەترىك دۇوركە و تبۇونەوە زىلىكى پې لەسەرباز لە ئاستان پاوه ستا، سەربازەكان لىتانا هاتنە خوارەوە، وەك دالى بىرسى چىنگىيان لىتانا گىركەد و لەزىلەكەسواركەن و بەرهە ئەو چارەنۇرسە لىلى ھەلاتبۇون بىردران.

گه رانه وه بو روژانی هه رزهی

نیازم نه بو به کولانه که یانا گوزه ربکه م...!

بیستبوم ئو له زیرسانسۇرا خەفە کراوه ! منیش لای خۆم هەمان سانسۇر
وەلی بەشىوه يەكىدى سۆزم خىستبۇوه ئىرپىرسىيارەوە: دواى بىنین چى پۇو
دەدات ؟ ئەو بەكۆشى مەدالەوە .. ئاخىر چىمان ھېيە بەيەكى بلىئىن ؟
جەلەچەشتى حەسرەتە كانى بىۋانى لەدەس چومان، گوناھى كىيپۇو...؟
ئەوسەنگە رانە لە جى ۋانە كانا.. بۇ پوبەرپۇونەوە دۈزمن لىيەندان...؟
يان ئەوهەلاتنىھى جەلەجەستە شەكتى خۆمان... ھەمويانمان
بەدەستە وەدان !.

بەكولانه کەدا دەپقۇم و سەرم بەرداؤھەتەوە بۆبەرپىي خۆم، دەھىيىنمەوە
پىيش چاوم : مالەكەيان لە ناوەپاستى كولانه کەيە بەلاي چەپدا،
دەرگايەكى يەك دەرى سېپى مانگىكى يەك شەوه لەناوەندى دەرگاكە
بەرەنگى پەرتەقالى بۆيە كراوه، دیوارى حەوشە كەيان بەخشتى سوور
ھەلچىنراوه، چەلە مىوه كان بەدىيى كولانه کەدا شۇپ بۇونەتەوە، خانويەكى
داھىزراو سىماى ھەزارانە پىيەدەيارە. نازانم ئەم زانىارىييانەم چۆن و كەى
وەرگرتىبۇو ؟ دەپقۇم و نىڭاكانم لە ئىرپىلۇھەكەنام دەتاسىنم نەبادا
رېكەوتىيەكى خوش خەمىيکى گەورە بەدواى خۆيدا بەھىنېت. لەپەر ھەروەك
تىشكى خۆر... گەرمى نىڭاكايم لەسەر پوخسارم ھەست پىكىرد، سەرم

ھەلپى و بىنىم و روى وەرگىرا، وەك خزمەت كارىك چاوهپروانى فەرمان
بەكت، لە بەرامبەر پياوهكەى سەرى بەردايەوە، منىش خىرا تىپەرىم.
دوات پوخاندى گوندەكەمان و ھەلپان لىھەكتىر، ھەرىيەكەمان لەدۆخىكى
جيمازدا ناچارى ملدان بۇ واقىعېك كرابىن، ئىترلەدورى دورەوە، لە
ھەلۋەدای زياندا تەمنان بەسالانىك بەخشى، بىئەوهى يادگارىيەكى
لەزەينماندا جىيەيشتىت، ئەوهى ھەيە بۆسالانى ھەرزەييمان دەگەرپىتەوە.
ئەمىستا ئەو... خستمېيەوە سەربالى خەيال و گەپانەوە بۇ ئەو پۇزەى بى
خشپە دەركاى حەوشەكەيانم كردەوە: لەگەل قىژەقازەكانىيان و تەپو
تۆزى باى بالىان، (ترى) لەژورىك سەردەكىشىت و بەسەرنجەكانى
دامدەبىزىت، بزەيەكى مندالان دەخاتە سەرلىيۇ و سەردەكاتەوە بەزۈوردا،
منىش ھەروا... لەناو حەوشەكەيان پادەوەستم و دەستەكانم بەخۆمدا
شۆرەكەمەوە، نەدەتوانم لەژورەكەى نزىك بىمەوە نەدەست بەردارى
بىنىنى دەبم.

دەمەوى ترى بدوئىم بەلام قىسىم بۆگوتىن نىيە، دەمويىست خۆم
لەكارەكانى ھەرقورتىن بەلام تواناي نواندىم نەبوو، لەناخەوەش
دنىايەكى ترم وىناكىرىدبوو، تا لەگەل ئەودا دورلەمروق و نىڭا مەغزاكانىيان،
ئاوىزانى يەكتربىن.

لەودەمەوەكەوتبوھ بەردىم، ئەمە ئەو پەزى سەركىشىم بولۇم، كەبتۈانم
بەتەنلى پى بنىمە حەوشەكەيان.

(ئایشەخان) بۆ لام هات و چەند جاریک خۆی بە قورباینم کرد و گوتى: "ئافه رین قنجه گیان توکورپیکی باشیت بۆ مالى ئیمە هاتوویت". ئایشەخان دەستم دەگریت، منیش سوک لە شانییە و ھرپیدەکەم ھەستدەکەم کاریکی باشم کردوه، بوك و گچە کانى ئایشەخان، لە سەر ھەیوانە کە نیگامدە کەن، کچە منیش لە بەرامبەریان دەمەویت و لام ھەبیت بۆئەمە دزەنیگا یاندەکەم، گەورەکەی پرچە دریزەکەی لە نیو دەستە کانى گەمە پیدەکات و لیم نزیک دەبیتە و پیمەلیت: "وەرە شەرم مەکە... و گەوربۇتى، بۇئىستاي تۆ شەرم باش نیيە". لە گەل قسە کە یاتە زووی شەرم بە ما سولكە کانمدا پەتەدەبیت، ھەر دوو چۆکم دەکەونە لە رزین، لە ولاشەوە بوك و گچە کانى ئایشە خان بە گوئىي يەكتىدادە چېپىن و بىزەياندىت. دەستم لە نیو دەستى ئایشە خانە، دەمبات لە ھەیوانە کە دامدەنیشىنىت وە موان لە بەرامبەرم دادەنىشن، بوكەکەي بە سەرچۆکى خۆيدا دەدات و دەلیت: "داخىم بۆئەم كورپە جوانە، ئەوندە شەرمەنە.. ئەھالە شەرمان سورە لە لگە راوه؟". ئایشەخان قسە کە پىدەقاچىت: "شەرم بۆدەکات.. مالى پورى خۆيەتى، دوايەش واگەورە بۇوە ھەرەتى ژن ھىننائىتى". بە دوايى قسە کە ئایشەخان، بوكەکەي دەلیت: "من لە شان بوكى چەپلە دەكوتىم". کچە گەورەکەي دەلیت: "خۆم چۆپىدە گرم و دە سپۇكە پادە وەشىنىم". ترى کچە ناونجىيە کە ئىسىنگى دېنىتە پىشەوە، پرچە زەردە کە ئى سەر پۇخسارى لادەبات و دەلیت: "من لە پىش بوكى سەمادەکەم". ئایشەخان سەرپۇ

شەكەی پىكەدەخات و بولەترى دەلىت: "ئەگەر ئەوبوکە خوت بويت چى؟". لەگەل پىكەنинى ئەواندا سەرم لەكۆشم دەنیم و بەبن چاولەترى دەپوانم، ھەستىكى شەرم ئامىز پوخسارى دادەگرىت، نەرم نەرم لېۋە تەنكەكەي بزەيەك دروستەكەت و دەلىت: "جا چىيە". ئايىشەخان دەستە گۆشتەكەي بەسەرم دادەھىننەت و دەلىت: "ئەوهى دەگۇتىت لە خۆشەويسىتى وۇوه، ماشەللا شەرم منداڭ خۆشەويسىت دەكەت، بەلام تو لە مالى ئىمە نابىيت شەرم بىكەيت". لەم كاتەدا ترى كېك و شەربەت لەپىشىم دادەنى و چاوم لىدادەگرىت، دەستەپاچەيى من ئەو ئاسوودەدەكەت، نىگا گەرمەكانى ناھىيەت سەر ھەلبىم.

دەستە لەرزۇكەكەم بۆكىك و شەربەتەكە درىزدەكەم و لەدلى خۆمدا دەلىم: تالىيان نەكردوم بەشت!. ئايىشەخان لەتەنېشتم دانىشتۇھېيمدەلىت: "قىنجەگىان تۈولەگەل (ترى) چەند رۇژىكىيەت مۆمى ۱۲ سالەتان دەكۈزۈتەو، باوکى رەحىمەتىت گویىزەبانە تۇو (ترى) ئىپكەوە كەدە، من ئەودەم گۇتم: "ئەم دوانە خوا تەمنىيان بىدات و گەورە بۇون و دلىيان چۇوە يەكتەر، بۆكەس نىيە دەست بىننەتە رېيان". بوك و كچەگەورەكەي ئايىشەخان، بالانگىزى ترى دەبنەوە سەردەننە سەرى، منىش خۆم دەھىنەوە يەك و شېرزاھەبم.

تری لەبەرامبەرم پاده و هستى و چاولە چاوم دەبرىت، وەك ئەوهى نىچىرى كەوتبيتتە بەردهست و خۆى بۆ پەلامارى ئامادە بکات، زۆر باوهپى بەخۆى . ھەيە.

ئايشهخان دووجار دەستى لەپشتم ئەدات و دەلىت: "ھەلسە لەگەل ترى زۇران بگىن، تو كورپىت بەھېزتىت، ھەر بلىيى يەك و دوو دەيدەي بەزەویدا، دەي بتبىن... نەيدۆپىنىت، ئەمە گەرەوە... يان خوشكە كەت دەدۆپىنىت يان ترى بۆخۇت دەبېيتهو". قىسەكانى ئايشهخان گىانم سىرەتكات، خۆم گۈرمۈلە دەكەم، دەستە كانم دەخەمە كۆشمەوە، دەمە ويىت بگەريم... گريانىك لەم دۆخەم رىشزگارىكەت، بەرى چاوم تارىك دادىت، ترى وەك تارمايىك لەبەرامبەرم دادەبىن، ھەستە دەكەم دەستە نەرمە كانى ترىيە دەستىم دەگرىت و لەجىوەھەلم دەسىتىت و لەبرانبهر خۆى رامدە گرىت، ئايشهخان و بوك و كچەگەورەكەي ھام دەدەن: "دەي قىنچە گىيان ئازايەتىت بنوينە، ئەمە گەرەوە نەيدۆپىنىت". بەكى دەلىن...؟ ھەرچى ماسولكە يە لە گىيان سېبۇونە، بەكام ھىز خۆم بنوينم؟ ئەو ھىزە شەرم تىكى شەركەن دەدەن؟ ترى ئەمەت لەسەر ناچىت... بابمىتى بۆ شوينىكى چۆل.. چى... دىيارە خۆت ناناسىت؟ .

ئەمانە لەدى خۆمدا دەلىم. تا ئىرە ترى چاوهپوانە من باوهشى پىدابكەم، كە ئەوهەم لېنا بىنىت، ئەو خۆى كۆدەكاتەوە، دەستە كانى من لەكەمەرى خۆى دەگەيىتە وەيەك، دەستە كانى خۆشى لەپشتم تونددەكەت، سىنگى

بەسىنگەمەوە دەنیت و مەمكەكانى كەتاز هەلپاندا بولە سىنگەم دەچەقىنىت، لامل و گەرەنلى لەملم دەئالىنىت؟ پرچە درېزەكەي بەسەر چاوما پەخش دەكات و ھەناسەكەي بەجۆرىك ھەلددەمژم ناخىم پىپەكات، ئارەقەي شەرم لەگىيانم دەچۈرىت. بۇ ماويەك بەم جۆرە دەمەنپەنەوە، چاوهپۇانى كەوتى خۆمەدەكەم، خوشكەگەورەكەي ترى تاسى دەزمىرىت و ترى بەته والى ھىزى بام دەدات..، چۆن بادانىك... ئەگەرخۇى نەيگرتما لەزەوى تەخت دەبۈوم، دوو جاران بەرزم دەكاتەوە، پىم لەزەوى دەپېت، وام بەخۆيەوە دەگۈشىت، دەلىي تۆلەي شەرمىنەكەم لىدەكاتەوە، چەند جارىك بەودىyo بەم دىيا بامدەدات، لەگەلەيدا ئەۋۇتكانم دەنوشتىنەوە، ئەو ناھىيەت بىكەوم. ئەنجامىك چاوهپۇانى نەبۈوم! ئەوهبۇو.. ترى خۆى دەخات و من بەسەر خۆيدا دەدات، دەنگى چەپلەو ئافەرين بەرز دەبىتەوە، پىئىركەپىمەدەلىن: "ھەلات كرد، ئىتىر بۇوە ھىن خۆت". خوشكەگەورەكەي ئەمە دەلىت، ئايىشەخان دەلىت: "ماچىكە ماچىكە.. بۇوە دەزگىرانت، ئىتىر ھەللى خۆتە". بەكىدەلىن!؟ من زەبونانە لە ھەولى خۆقۇتاركىدىنام، وەك بەرخى لەئاو ھەلکىشراو، بەلۇزە لۇزە بەرھو دەرگاى ھەوشەكەيان ھەلددەكوتىم، دەترسم ترى لەپىشىتەوە بىگىرىت!..)

كەركوك ۲۰۰۸/۱/۱۰

زەنگە سوورەكان

لە دواى ژەمى نىيۆھرۇ.. وەك زۇرىھى پۇۋان بەسەر گىدۈلکەى پشت ئاوايى
كەوتم شتىك بۇو خوم پىيوهى گىتبۇو، ئارەزۇوى ساتىك تەننیايم دەكىد،
تەننیايمى لە كەشىكى ئارامدا تا ئاستى مەستبۇون چىزىم لېۋەردەگىت، بەھار
لە لوتكەى تەمەنيدا سىنگى بۇ خۆرەلخىستبۇو، ئاسمان لە قولايىدا شىن
خۆى دەنواند، ئاوايى لەگۈمىكى مەبىيۇ دەچۇو، تاكوتەرا بەرخەوانەكان لە
ئىر دارتۇوه كاندا.. بەدار لاستىكەكانىيان چۆلەكە بىزاوتەكانىيان راودەكىد،
كەچى بىدەنگى ئەو پۇزە تەمەنى كورت بۇو!
كەنگىك هەر بە دەنگى زەنگە سوورە دەچۇو، ورده ورده نزىك دەبۇوه و
تەننیايمى دەشىۋاند، دەنگەكە بۇو بەچەند دەنگىك و نزىكتە دەبۇونەو!

لە نىيوان گىدە بەرزە كاندا لە خۆرەلأتى ئاوايى دووكۇپتەرى جەنگى
دەركەوتىن و لهودىو گىدەكانەوە بىزبۇون، بەدواى ئەواندا كۆپتەرىيکى بار
ھەلگەر لە ژۇورى دەركەوت پاش كەمىك ئەويش لە چاۋ ونبۇو، دەنگەكانىش
بەدواى خۆياندا دووركەوتىنەوە.. بەلام مانەوە، دەنگەكان تىكەل دەبۇون،
لەوە دەچۇو كۆپتەرەكان بە ئاراستەرى جىاواز بىسۇرپىنەوە، مانەوەى
دەنگەكان لە يەك شوين درىزەى ھەبۇو، لە ھىچ لايدەك دەرنەدەكەوتىن.

ترسىك لە ناخىدا چەكەرەى كىرد، ھەلسام بىيە خوارەوە، دىمەننېك
ھەلۇھەستەى پىكىرمى، زىنلىك بە غاردان سەردەكەوت بۇ تەپۇلکە شاخەكەى
ئەوبەرئاوايى، ناسىيم پورە(كەزە) بۇو مالىيان لە پەرگەبۇو، كەوتبۇوە

خۆرەلاتى ئاوابى، لەسەرتختە شاخىكى بەرزتر لە ئاوابى، لەپشت مالەكەيان ئەو تەپۆلکە شاخەبۇ بۆى سەردەكەوت، پورە (كەژە) سەركەوتە سەرتەپۆلکە شاخەكە.. دەستى بۇ ژور ئاوابى درېز كردوو هاوارى كرد: "ھۆ ئاوابى... مالىمان كاول بۇو، كەسمان نەما جەرگمان سووتا!".

بە لە خۆدان هاتە خوارەوە، بە گەرووى پىر لەگريانەوە دەنگى ھەلّدەپى: "ھۆ ئاوابى... دەك داوهشىن.. كەسمان نەما مالىمان كۆربىۋە، جەرگمان سووتا".

هاوارى پورە (كەژە) دەنگى كۆپتەرەكانى لە گويىم خاموش كرد، بە ووردى تەماشاي ژور ئاوابىم دەكرد، هيچم بەدى ناكرد.

لە دلى خۆمدا دەمگۈت: دەبىت چ كۆستىك بىت خۆى بەو زىنە نىشاندابىت و پاش كەمىيكتىر بىتىھ مىوانى ئاوابى؟! . پىشىپىنىيەكان بلەز بە مىشكىمدا گوزەريان دەكرد! لەسەر ھىچ يەكى لەوانە خۆم يەكلا نەدەكردەوە، پىدەچۇو تەواوى ئاوابى بەمجۇرە بن، خەلکى ھەموولە سەربانى خانووهكانەوە بەديار ئەم دىيمەنەوە تاسابۇن! .

دەبىن پورە(كەژە) خۆى لەكەس نەدەگەياند، بە تەنيشت ئاوابىيدا بە غاردان بەرەو ژور دەبىتەوە، بە دەنگىكى نىزمىر دەيلاوىنىتەوە و ھەلّدەداتى: "كەسمان نەما مالىمان كاول بۇو جەرگمان سووتا..."! .

ئاوايى بە جاريک شلەژا، لە نىو خەلکدا بۇو بە گوتە گوت، ئەو بۆ لاي ئەويتر دەچوو، ئەو پرسىيارى لەويتر دەكىد، ھەر كەسەو دەيويست سەرە داوىكى دەستكەويت. دواجار خەلکى ئاوايى... بەپياوو ئۇ... كچ و كورپ.. پىرو مندال لە ئاوايى دەركەوتىن، بۇزۇور ئاوايى كەوتىنە غاردان بەناو قەرسىيل و مىرگا، بەدم بەست ولېوار كەندا بلاپۈونەوە. مام (جەلەل) پىاويكى بەسالاچوو بۇو دەستىكى بە گۈچانە كەيەوە گرتبۇو دەستەكەي ترى بە كەلەكەيەوە نابۇ بەرەو ئۇور بە دواي خەلکە كەيا قاچە لە رزقكە كانى ھەلددادا، لەم كاتەدا گەيشتە راستم، بانگم لېكىد: ئەرى ئەو خەلکە بۆچى بەرەو ئۇور غار دەدەن؟. مام جەلەل ئىيىستىكى كەدو ھەناسەيەكى قۆلى دايەوە، گوتى: "نازانم كورپ.. ديسان چ بەلايەكىان بەسەر ھىنماوين". لاي خۆمەوە بەسەر بەرزايمەكىاندا كەوتىمە غاردان، دوو بەرزايمىم بىرى بەلا پالىكى سوورامەوە، لە خەلکە نزىك بۇومەوە، بىنیم پورە(كەژە) بىرىنى لى بىراوه، دەكەويت و ھەلددەسىيەتە، بەردەۋام غاردەدات، ئەو كەسانە دەگەيشتنە پورە(كەژە) لى نزىك دەبۇونەوە پىيەدەچوو پرسىيارى لى بىكەن و ئەويش ئەوەي دەيزانىت بەوان بلىت، بۆيە ئەوان بە خىرايى زىياتر غاريان دەداو بە پىش پورە(كەژە) دەكەوتىن، ئەو خەلکە كەئەوە ياندەبىنى لە دواوه زىياتر دەخىرشان.

(بۇوگەش) كچىكى تەمن ۱۲ سالان بۇو نەعلەكانى بە دەستەوە گرتبوو
بەدەم گريانەوە غارى دەدا، لىم پرسى: تو شتىك دەزانىت وادەگرىيەيت؟.

گوتى: "ھىچ نازانم.. دايىك و باوكم پەيشتوون ئىمەيان جىھېشتووه".
گەيشتمە داۋىنى گردد بەرزەكە، سوورامەوە، ئەودىو دەركەوت، دۆلىكى
بەرين بۇو بەگىدى بەرز دەورە درابۇو، بەستىكى گەورە بەدۆلەكەدا دەھاتە
خوارى، لەمبەرو لەوبەرى بەستەكە چەند بىرەك لىدرابۇون بۇ ئاودانى مەپو
مالاتى ئاوابى.

پېشىنە خەلک گەيشتىبوونە سەر بىرەكان و ئاپۆرەيان بەستىبوو.. بە
ناويەكترا دەھاتن و دەچۈون، دەنگى گريان دەھات. خۆم گەياندە
ئاپۆرە خەلکەكە، چەند كەسىكەم لە پېش خۆم لابرد، چۈومە
پېشەوە بىنىم حەوت(٧) لاشە شەلالى خوين لەسەر بەردو خۆلى لىوار
بەستەكە درېڭىز كرابۇون، چوارلاشەيان (٤) بى جوولە گيانيان لە
دەستدابۇون، سىييان(٣) لەبەر ئازارى بىرینەكانيان تىيان دەدا.

لاشەكان لە نىو شەپۆلى گريان و ھەلچۈوندا، لە تراكتۆر باركران بەرەو
ئاوابى، رانەمەرەكان بى شوان و سەگەكان لە دىيار كەلۋەلەكان
دەنۈوسكانەوە..؟!

یاده‌وهری .. نه مریک

چوار مشقی لیئی دانیشت و گوئی بۆفه رماندەکەی هەلخست، هاوپییەکی لە سیله‌ی دانیشتبو، بیئنەوەی گوئی لە هیچ قسەیەک بگریت، دیباربو ئالکابووه خەمیکی خۆیەوە و ئەمیشی پەلکیشی دنیای خەیال کرد.

بەته نیشتيانەوە دۆلیکی دریژیو، لە تاریکی شەوەکە چاو بۆئەوسەر بپینەدەکرد، چیاکان دەتگوت بەئاسمانەوە لکاون، لیپهواریکی چپو بەسام تیکەل بەوشەوە ببwoo، لە هاژەری چەمەکەشەوە، خویندنەوەی ياده‌ورییەکی تال مابووه؟! بەدەگمن خەلکى لى پزگار بwoo.

"ئەم شەپی براکوژییە بۆتە پەتاپە کو لیمان نابیتەوە." ئەمەی لەدلى خۆیدا گوت و سەریکی بادا، سەفری خەیالە کەی وادیاربو نزور دوربیت، لە منالییەوە واراھاتبوو.. لەنەوەرۆزیکەوە خۆی بۇ نەورۆزیکیتەر هەلددەگرت.

کەپەتیک عەبۆل بەگوئیدا چپاندبو: "ئەگەر مردم کۈلنەدەن و ئاگرەکە هەر بکەنەوە". ئەمیستا گوئی لە عەبۆلە لەگۆپەکە جاپى ئاگرى نەورۆز دەدات. چاویکى بە ناو ھەفلانىدا گىپاوا ویستى بلیت: "کورپىنە بائاگرەکە بکەینەوە". وەلى ھەرزۇ پەشيمان بۆوە، ئەمان عەبۆل ناناسن و بەسەرهاتى ئەو پۆزانەی منالى شتىکى تاييەتە بە مرۆڤ و ھەرخویدە زانیت چى بىنیووه چۆنی دەگىریتەوە! دوبارە عەبۆل دېتەوە يادى و پىپى دەلیت": دەبىت ئاگرەکە هەر بگریتەوە". ئەمیش لە بەر خۆیەوە و لامى دەلیت".

دەداتەوە: " ئاگرەكە دەگرىتەوە، وەلى جىاواز لەسەردەمى ئىمە ! ".
 بىئەوهى كەس فەرمانى پىّدابىت، هەلسا و تفەنگەكەى بەدەستەوەگرت و
 بەفەرماندەكەى گوت: " ببورە پىّممايىه كەسىك لە دەستەكەى پىّشەوە
 باڭم دەكەت، دەبىت بىرۇم ". لە نىۋەندى چياكە فيشەكىك بە نىۋ شانىيە
 وەچزا، ھاپىيەكى چووهبن بالى و بەرە دوا گەپاندىيەوە، لەپال تاۋىرىك
 بۇ پېشودان لايادا.

جىڭرەيەكى پىّكىدو مىزىكى قولى لىدا، دىياربو داوى خەيالەكەى نەپساپو،
 چووهسەر يادەوەرىيەكانى منالى خۆيان و بەدەم ئازارى بىرینەكەيەوە، بۇ
 ھاپىيەكى گوتى: " سالىك... سالى تەرزەكارى و سەرگەرمىمانبو.. چ
 گۆبەندىكىمان نايەوە... !

لەگەل دا هاتنى ئىوارەدا، لەبەرانبەر باروتخانە دەيان تايەمان نايەسەرىيەك
 و ئاگرى نەورزمان جۆشدا، چىمان بىنى .. ?

وەك تاوه تەرزە فيشەك بەسەرماندا بارى و بەدەورو پىشىماندا گىزەى
 دەھات، عەبۇل قسەى مامۆستاكەيانى بۆشى كردىبىينەوە، كە گوتبوى:
 كارىكە لايەنى خەراپەي خودى و باشەى گشتى تىايە". هەر ئەوهندەمان
 بەسپۇ بۇ ياخىبۇنمان، چونكە پىاوانى مىرى ھەپەشەيان كردىبو: ئەگەر ھەچ
 كەسىك ئاگر بکاتەوە خۆيدەكەينەسوتوى ئاگرەكە، ئەوشەوە عەبۇل
 لەسەر قوللەي مزگوتى گەرەك نوسىتىبو، من دوو لاويتەر لە زىزىر گەقى پىزە
 لايىتەكەى ئەوشەوەيىا، كە وەك چاوى گەلە گورگى بىرسى، بەدەورى

ئاگره که دا بلاؤده بونه و، هه روک بۇنى خوئىيان كردىت، ئەوشە وە
ھەلپانداینە ئەودىوی زورگە وە لە شارو خاسە يان دورخستىنە وە.
ئەوهيدەهاتە مەزەندە گپى ئەو ئاگرە بى جۆشدان دەهاتە پسکان! . د
بەچالاکى دىرى مىرى لە قەلەم درابو. عەبۇل گەرچى مندالىكى چەتونبو،
وەلى لە خۇپا نەھاتېبو وە سەرپىخستنى ئەوكارانە! دۇواى ئەوهى شەۋىك
دەدەنە سەرمالى عەبۇلدا بۇخەلكى ساغ دەبىتە وە كە عەبۇل سەر
بەرىخستنە كانى ناوشاربۇ، هەرچى كۈپۈ كچى گەرپەكەكە ئەخىرى و
گەرپەكە كانى تېرىبون، عەبۇليان كرده سۇنبولىك بۇ ئازايەتى.

ئەمپۇ لە گۇرپستانە كە ئىمەيدىن، گۇرپىكى بىلاشە هەيە بە ناوى عەبۇ
لە وە، كە ھاۋپى ئانى بۇنەملى عەبۇل و بەرز پاگرتىنى ناوى، دروستيان
كردو وە. ھەموو سالىك لە نەورزدا ھاۋپى ئانى چەپكە گولى لە سەر
دادەننېن و ئاگرى نەورۇزى لە تەك دەكەنە وە". ھاۋپىكە ئەچۈن بىن بالى و
كەوتىنە وە رېڭا. بەگە يىشتىيان بۇ بارەگاكە يان، يەكىك بەپىريانە وە ھاتو
باوهشى ليىداو گوتى: "نامناسىيە وە...؟ من ئەو مامستايەم، كە پىنۋىنەتىنام
دەكەد".

ئەم ويسىتى لە گۇرپەكە ئەبۇل بدويت، مامۆستاكە قىسىمە كە ئەقچى و
گوتى: "ئەمپۇ دواى عەبۇل، بىرۇ پاپەكى بەھېز لاي خەلکى دروست بۇ،
كە عەبۇل دايىنە مۇي ھېزى لەوان و كارىزمائى سازدانىانە بۇ ھاتنە شاخ".

بەقسەكانى مامۆستا ئاوزايىه چاوهەكانى، وىنەكەى عەبۇلى لە بەركى دەرهەيناو سەرنجى لېدا، لە زەزدەخەنەكەى عەبۇلدا .. كەركوكى ئازاد كراوى دەبىنى، بۇ خۆشى لە پىش ئاپۇرەيەكى ھاپرى يان و خۆشەویستانى عەبۇلدا يە بۆسەر گۇرەكەى.

چاوهەكانى سرپىيەوە، بىرى لەوە كرددەوە .. رېزىك دىت كەس بەلاي گۇرەكەى (عەبۇلا) ناچىتەوە؟ يان ھەر چەپلەدەكوتىن و خەريكە ئاسەوارى ناوى ئەو دەبىتە سونبولىتىك بۇ ناوى پىاۋىكى زىندۇ، بىئەوەي چىرۇكىكى قارەمانى.. يان سەر گۈزەشتەيەكى ھەبىت بۇ مىڭۇ؟.

ئەوان ھەر بە دوا مە وەن

زانیبوم ئەو ھەواداری حزب نیه، بۆیە بى سلەمینەوە چومە بەردەمی و سلاویکى سەربازیم بۆکرد، سلاوەکەی وەرگرتەوە .. بەعەرەبى گوتى: "مۆلەتت دەویت؟". دلەم پېپوو.. مۆلەتم بۆچىيە!، ئەولەحالى من گەيشتبۇو، گوتى: كتابىكىم بۆبىكە دەچمە سۆراخى مندالا كامن. تەواویك لىي پوانىم، وەك ئەوهى وىزدانى ئازارىدابىت چاوه کانى خستە سەرىيەك و سەرى بادا: "بەداخەوەم.. ناتوانم شتىكەت بۆ بکەم، من لە تو تىيدەگەم.. بەلام ئەمە كارىكى پرمەترسىيە بۆھەردوكمان، تو ئەمە دەزانىت؟". سەرم بۆ لەقاند چاوه کانم بۇونە دوو گۆمى فرمىسک، بەنزاوه پىمگوت: بۆ من گرنگ نیه! وابنوسە شتىكە نەياتەوە سەرخوت. بەدوو دلىيەوە بانگى كردىمە ژورەکەي خۆى، كاغەزىكى لە سەرمىزەكە راکىشايە بەردەمى، بەقەلەمە كەي كەوتە نووسىن، دواتر لە خوارەوە چەند ھىلەنلىكى بە سەرىيە كاداو دوومۇرى لە دوو شوينىداو دايىدەستم، چاوىكى پر بەزەيى تىپرېم و گوتى: "ناكادارى خۆتبە! لەم كتابە ھەر ئەوندە هاتووە كە تو سەربازى فەوجەكەي منى، دەتونىت بۆ دووهەفتە پىيى بگەرېت". بەپەلە ئەۋىم بە جىھەيىشت، ناوه راستى مانگى (11) ئى سالى (1988) دەمەو عەسرىبوو، لەھەولىرەوە بەرەو كەركوك بەرېكەوتىم، شەو لە مالى كورپە پورىكىم ماماھوە لە گەرەكى دورە سكەك، ئەو شەوە داوام لە كورپە پورەكەم كرد لە گەلەم بىت بۆ (نوگرە سەلمان) لېم نەپرسى ئەو ھەست بەو

مەترسىانە دەكەت لەوانەيە بىتەپىمان، ھىچ نىگەرانييەكم لەپوخسارى نەخويىندەوە، ئەوهىننە خۆشىدە ويىستم و پەرۋىشى حالىم بۇو، لەھىچى نەپىچاواھ، منىش پېموابۇو ئەو كەفەرمان بەرھو ماوھىيەكە لە يەكەيەكى سەربازى خزمەت دەكەت و سالانىيەكە لە كەركوكە مەترسىيەك بۇ ئەونىيە، زياتر ئەوم بۇ ئەوهەبرد كە عەرەبى زانەو لەدام و دەزگاكانى مىرى شارەزايە. ھەينى بۇو.. بەيانىيەكە لەگەل كورپە پورەكەم، كەركوكمان بەرھو بەغدا جىھىيەشت، لەۋىشەوە بۇ سەماواھ.

بەرھبەرى نىوهپۇرى ئەو پۇزە گەيشتىنە سەماواھ، لەچەقى بازارەكە لاماندىايە چايخانەيەك، كورپە پورەكەم بەدەم چاخواردنەوە رېڭاوبىان و ھاتوجۇزى بۇ نوگەرسەلمان لەچايچىيەكە پېرسى، ئەويش گورج چۈوه دەرھوھ، بى ئەوهى ھۆى چونمان بىزانىت.. ماشىنىيکى بۇھىنلىن، پىكھاتىن بە ۲۰ دىنار بىمان گەيەنېت و بىمانھىنېتىھە، لاريمان لەزۇرى كېكە نەبۇو، كابراى شۆفيير.. كەم و زۇر ليىمانى نەپېرسى، ئەوهندەش ھەبۇو ئېمە جلى سەربازىمان لەبەردابۇو. خۇر چەقى ئاسمانى جىھىيەشتبوو، ھىشتىا نىوهپۇزەمان نەخواردبۇو، لەماشىنىيکى بەرازىلى سېپى سواربىوين بۇ (نوگە سەلمان)، شۆفييرەكە رەقەلەيەكى لوت درېزى سەمىئل بارىك بۇو، جارجارە مىزىكى لەسيغارەكە ئەداو لە ئاوىنە لاكىشىيەكە ئىن مىچەكە نىگايدەكرىم. ئەمېستىا لەيادم نىيە چەند خولەك بەسەر جادەيا رۇيىشتىن، ئەوهندەدەزانم زۇو چوينەسەرخۇل، رېڭاىيەكى پىچاپىچ و لاماوى بۇو، لەچۇلۇ ھۆللى دىلم

ده گوشرا، چاوم بۆ دور هەلّدەدا هەناسەم گران دەبۇو، فرمىسىك لە چاوه کانم
 قەتىس دەمان، لە وکاتەی لە خۆم دەپرسى: من لىرە.. لە چى دەگەرپىم؟
 ئەی منانەکانم لىرە چىدەكەن؟. ئىتر قىنم هەلّدەستا دەستەکانم دەنوقاندو
 ددانەکانم دەھىنایە وە لىيۆي خۆم دە كرۇشتۇر لە بەر خۆمە وە دەمگوت: ئا..
 دەبىت كۈن و كەلەبەرە كانى بىابان بگەرپىم، بن پەشمال و ژىرىدەوارە
 حەسیرە كانىش، دەبىت لە نەھىنى بىابان تىېگەم!، ئاخىر مندالى منيان بۆچى
 بىردووه. باوهېتان بىت ترسم لە بەردا نەبۇو، تەنها خەمى كورپە كەم
 بۇو. شۆقىرە كە سىغارى بە سىغار پىتىدە كردو گرانايى پىتى لە سەر بە نزىن بۇو،
 كە سەمان ورتەمان لە زار دەرنە دەھات، لە پېشىمانە وە گردى بچوك و بەرزايى
 دەركە وتن، پېڭاكەش كە وته ناو دۆلىك ئەمبەرۇ ئەوبەرى كەندو تەراشە شاخى
 بچوك بۇو، پېداشۇر دەبۈنە وە سەردە كە وتنىن وە. دەمە و عەسر لە قەلاكە
 نزىك بويىنە وە، لە باشورى خۆرئاواي قەلاكە شارقۇچكە يەك لە پال گردوڭكە كان
 دەبىنرا، چوار دەورى قەلاكە تا چاوبىدە كات تەپۋلەكە خۆل و جى دەمى شۇفلى
 بۇو، لاي باكورى خۆرئاواي قەلاكە وە لە دۆلەكە پەرينى وە سەركە وتنىن بۇ
 قەلاكە، لاي خۆرە لاتى چالىكى گورە كرابۇو، بۇخە كە كەندىكى بەر زبۇو،
 دواي سوتانى خۆل و خاشاكى ناوى، ھىشتا جلى ژن و منال و پياوانىش
 دەبىنرا.

پېڭاكە بۇ خۆرە لاتى قەلاكە بىردىن، هەر كە قەلاكە دەركە وە شۆقىرە كە
 زارى هەلپىچىپى و گوتى: "ئەوە قەلاكە نوگە يە". تەزوی يەك لە دواي يەك
 بەگىانمادا هاتن، لە يەك كات خەم و شادى و قىن و بىز بۇونە وە، تاخيان پېرىكىرىم،

زمان ناتوانىت ئەمانە دەرىپىت، لەوانە يە شادىيەكە ئەوه بۇبىيەت، لەدلى خۆما دامنابۇو، دواى ئەو ھەموو ئازارە، ھاوسەرو مەندالەكەنە دەبىنەمە، ئەوهى بەسەر يان ھاتووه لەوانى دەبىستم، ئەو ماوهى بىئەوانم گۈزەراندۇوه بۆياندەگىرەمە، ئەشكەنچەكەنە تۆبزاواو ھېئەي كەركۈم لەسەر ئەوان چەشتىبوو، بۆوانى دەلىم و جىددەمى كىلەكەنە سەرپىشتم نىشانىيان دەدەم ئىتىر ھىچ ھىزىك ناتوانىت لەوانم جوداڭاتە، ئەگەر خوانەكا مەحکومى مەرگش كەن، ئەوا كۈرە پورەكەم دەنيرەمە وەو لەگەل ئەواندا خۆشتىرين مەرگ دەبىنم، خۆ گەر وىرۋانىك ژىيانىيان پى بىاتە وە ئەوا لەگەل خۆميان دەھېنەمە، ئاخىر ئەوان بەقەد گرانايى پەرىك گۇناھيان نىيە؟!

لەقەلاكە نزىك دەبۈنە، كوتەي دەلىش بەرز دەبۇوه، قەلاكە هېننە ساماناك بۇ دەورو بەريشى هېننە چۆل وھۆل دەتكوت زىننە وەرى تىدانى، بالىندەكаниش بەئاسمانە وە نەدەبىنرا، تەنها سەگە بەرەلاكان مەپوملە وەس بەزۇرى دەبىنرا. لەپىشى قەلاكە دابەزىن، بۇنى گەنيو لوتى پېركىدۇم، چاوم گىپا چۈوه سەرپىنج شەش مەندال لەتەمەنى (١٠-١٢) سالان دەبۇون، نزىك لەقەلاكە دەورو خولىان بۇو، بۆلایان چوم دوو مەندالىان نزىك بۇون لېمە وە پېك بەتەنېشىت يەكە وە راوه ستان و يەكە پى يەكىان بەزە و بىيادا و سلاؤى سەربازيان بۆكىرمىم، رەنگ لەپويان نەبۇو، جىل شىپۇ پى خاوس كزەيان لەجەرگم بەردا، لەدلى خۆما گوتىم: خۆيان.. ئەنفالەكان!

باوهشم پىداكىدىن و ماچىانم كرد، سەرسام لە فرمىسىكە كەنەنەنەن پامابۇون، منىش بەتەكىانە وە، حەزم لە گەريانىك بۇو ناخىم خالى كاتە وە.. گەريان لەگەرۇم

شهپولی ددها، بوم له ئاسماڭىرىد: خودايە ئەمانە چ غەنېمە يەكىن؟! بىبابان
لەزىر پىيانا ھەرەس ناهىئىنى؟. ئەممە گۇتۇ دەمم لەگۈچەكەيان نزىك كردىوھ
پرسىم: ئىّوه لېرە چىدەكەن؟. مەنداڭەكان دەميان داپچاراپ رويان بولاي
مەنداڭەكانى تر وەرسۇپاندو بانگىيان كردن: خىراكەن وەرن ئەم خالۇيە كوردى.
مەنداڭەكانىدىش بە پىپتاو ھاتن و لەدەورم كۆبۈنەوە، ئەوانشىم ماچ كردو پرسىم:
خەلکى كويىن ئەرى لېرە چىدەكەن؟. يەكىكىيان گوتى: خەلکى لاي قادىر
كەرەمىن. دوانىش گوتىيان: كاغۇزو شت ھەلدەگىرىنەوە دايكمان لەقەلاكە ئاوى
پىيگەرم دەكەن. لىيانم پرسى: ئەرى مەنداڭەكانى من.. لەگەل ئىّوهدا نىن؟
كۆرەكانم ناويان: (سەردار، تەلعت، نىزام، رېبوا) ھ كچەكانم ناويان:
(نازەنин، سەفين، شەونم) ھ ھەمووييان لەگەل دايکىيان ناوى ئامىنە يە.
تەماشى يەك و دووييان كردو بىيەنگ بۇون، پرسىمەوە: لەگەل ئىّوهدا نىن
لەقەلاكە؟. لام بۇون نىيە مەنداڭەكان چۈن وەلاميان دامەوە، زورجار دىيت
بەبىرما، ئەوان گوتىيان: ناييان ناسىن. بەلام باش ئەۋەم لەبىرە، ئامىزم بۆ
ھەمووييان گرتبۇوه، لەدەنگى كۆرە پورەكەم سەرم ھەلبىرى بىنىم پۆلىسيكى
درېزى بەناو سالاچۇ، چەكەكى بەدەستىك گرتبۇو بەدەستەكەى ترى
بەئاستەم لەسەر خۆى دەداو بەعەرەبى، قىسى دەكىردى، كورەپورەكەم
پەلكىشى كردىم بۆ لاي ماشىنەكەو بەشپىزەبىي و لىۋەلەر زە دەيگوت: ئەو
پۆلىسە دەلىت: ئەگەر پىياوانى ئەمن پى بىزانن ئىّوهش ئەنفال دەكىرىن! ئەو
ماڭ بۆ ئىرەى هيئاون..؟ بۆ خوابپىتاندەلىم فرياي خۇتان بىكەون!
شۆفىرەكە چوبۇوه ناو ماشىنەكەى دەرى ويست خۆى قوتاركات و ئىمە

جىھىلىت. نازانم چۈن خۆمان كوتايە ناو ماشىنەكەوە، بەدرىئىزىي ٢٠ مەترى پىگاکە لاقىك بەزەويىھەكە يادەخشا، سەرم لەجامەكەوە دەركىرىدۇو.. لەمندالەكانم دەپوانى، واى لەو نىڭاييانەمى مندالەكان .. بەدوامانەوبۇون، لەوانەيە گوتوبېتىيان: مندالى خۆيان نەبۇين بۆيە نەيان بىرىدىنەوە.

شۆفىرەكە ئەونىدەي وزە لەماشىنەكەى ھەبۇو لېيدەخۆپى، بەدرىئىزىي پىگاکە تۆزو خوبار نانىشتەوە، شۆفىرەكە پىگاى گۆپى، تا ناوسەماوه ھەر پىرتەو بۆلەي بۇو، دەيگوت: ئىۋە منتان بۇمرىن بۇ ئىرەھىتىا، ئەگەر مىرى پى بىزانىت گولله بارانم دەكات، ئىۋە بۇ نەتانگوت دەچىنە سۆراخى ئەنفالەكان؟.

وا بۇ ١٨ سال دەچىت نىڭاى مندالەكان بەدوامەوەن، سال دەپواتو خۆ لەھەر گوشەيەك دەنىم بەدوامەوەن، لەشەوانى تارىك و نۆتكىدا نىڭاكانىان دادەگىرسىن، لەھەمۇو رۇۋانى ھەينىش تامزگەوت بەدوامەوەن و لەپاينى نويژ خوينىكان پادەوەستن، ئەوان نازانن چ نزايدەك بۇ خۆيان بىكەن، بەلام دەزانن من دەگەپىمەوە بۇ نىشىتمانەكەيان...؟.

تىپپىنى: چىرۇكىيکى راستىنەيەو كابراى گىپەرەوە لەشىاندا ماوه.

٣/٥/٢٠٦ كەركوك

دایک

ئازارەكانى پىرى ... تادەھات كەنەفتىيدەكردى و يادەورىيەكانى كچىنىشت
گريانىتكى خنكاوبو لهناختدا... كەس پەپىنە بىدبوو!

لەھەرەتى جوانىتا قەدەر تەنیاى كردى، توش حەزە دنیاپىيەكانت لە ژىر
پىنناو خۆت تەرخان كرد بۇ لەخەم رەخساندى كۆرپەكانت. كەگەورەش
بۇن و بەدواى زيانى خۆياندا چۆن، خەمى توش زىادى كرد و ... ھەموکات
ھەستوسۇزت لە دوييان، پەريشانى كرد بويت.

ئەوهى شادى بەدلەت دەبەخشى، ئەو ماوهەكەمەبۇو.. ھەفتانە خوانىك
كۆيىدە كردىنەوه.

ئىتر ئەو خەمەي كەلىت نابۇوه، لەو پرسىيارەدابو بەردەواام لە
خۆتەكىد: "ئاخۇ لە دواى مردىنم، دەبىت چۆنلى بگۈزەرىيىن؟؟".

سیاست

دەمپىك بۇو.. حەزىك لەسەروى تواناى خۆت، پەلکىشى دەكردى.
 لەگەلەلكشانى تەمنىتدا، ئەو حەزەش تىكەل بە ئازارىك لەگەلتدا
 گەورەبو كامەن بۇ! . لە ئەنجامى هىزى تىرۇ فراوان بۇونى دىنابىيىت،
 ئەو حەزنو ئازارەت، دەبۇوه مەسەلە يەكۈ خۆت بۇي ئامادەدەكرد. تا
 دواجار.. ئاوىيىزانى بويىت و لەو سەرەوە بەگۇر غەربىلى لىي دەر چویت ! .

ڦوان

که به سۆزى دل، بيرت لىي ده کرده و...، ئالوشى جهستهت ده يېزواني و
فشارى حەزەكپ کراوه کانى ناخت، ليكاوى پىيده پژاندىت .
ئىتر خەيالىكى خۆش و فەرىنىكى نەرم، بەسەر مىرگى پازاوهدا دەيبردىت .
وەلى كە بەلۇزىك بيرت لىي ده کرده، ئاگرو تفەنگ و چەقق..
جهستهتىان ده کرده كىلگەى بىرين و لە بۆنى سوتانە كەشت .. لوٽت
پەپدەبو! . توش زارە ترهك دەبويت و لە ژىر پىخەفە كەتدا خۆت گرمۇلە
دەکرد.

چاپخانەي شەھيد (ئازاد ھەورامى) / زنجىرىە (٥٨) / كەركوك ٢٠٠٨